

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

Umutima Wamuntu

NELI

Cilolelo Camupasi Icakumutima

Ifyakupalanya mufinsingwa ikumi

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 0 - 908412 - 58 - 4

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

EXPLANATORY NOTE

This pamphlet with its illustrations originated in France in 1732. It is known as the “Spiritual Heart Mirror,” or “Heart Book,” and owing to its deep scriptural truth and value, it has been, and still is in circulation in many languages, and is being read by all classes of people and all creeds.

In abbreviated form this little booklet has found its way into the homes and hearts of the world so that many have experienced the truth of God’s promise in the Old Testament, which has been fulfilled in the New, “A new heart will I give you and a new spirit will I put within you.” – Ez. 36:26; Hebr. 8:10.

J.R.G.

Awantu wonse ucito'kuwifya alapulaisya nemafunde; kawili ukuwifya ekupulaisya amafunde.

Popele mulisi aii wo (wa Yesu) walibwenekele ati akafumye ifyakuwifya; kawili muli wo tamuli ukuwifya.

Awantu wonse uwikala muli wo taŵifya koku: sombi awantu wonse uŵifya taŵabwene-po neli kuŵesiwa koku.

Mweŵana ŵanji, ŵemutumpaikeni awantu wonse neli umo: uyo ucite'filungeme eulungeme, koti nifyopele'fyo ifi ŵalungeme ŵaLesā.

Uyo ucite'fiŵipile ewakuli kaŵumba; pakuti kaŵumba alaŵifya napakutanga ponse. Pakuti pali fyefyo epabwenekele Umwana waŵaLesā, ati ngakonale ukucita kwakwe kaŵumba.

Awantu wonse ufyelwe kuli ŵaLesā, tacite'fiŵipile; pakuti imbuto yakwe ilekala muli wo: kawili tesi ukuwifya, pakuti alifyelwe kuli ŵaLesā.

Aŵana ŵaŵaLesā neŵana ŵakwe kaŵumba walibwenekele muli fifi: ati awantu wonse utacite'filungeme tali wakuli ŵaLesā, neli niwoyo utatemwo' mukwaŵo. — 1 Yoane 3:4-10.

UMUTIMA WAMUNTU

Litempuli lyawaLesana kani ninanda umwakupyunjila Satana?

(1 Yoane 3:4-10.)

Ili ibuku talili lyawukumo. Akale kale amasiwi amuli lyo aliletele ukusyuka pamitima yawantu mpanganampangana. Lyaliwele cilolelo camupasi mulico awantu walukwisiwa ukutamba-mo nekuwona ifi uli umupasi wawo pamenso awaLesana. Awenji awabwene imitima yawo iwipile iyabwenekele mufinsingwa ifili mwibuku lino, walilapile ukuwifya kwa wo nekupoka imitima yawukumo nemipasi yawukumo muli wo.

Ili mulukupenda ibuku ili, kolanguluka ati cilolelo, mulico ungaliwona wemwine. Nanga wa uli wakuwulo'kusumina, nanga wa uli muklistu, neli wakuwulo'kucetekela neli ulibwelele panuma, ungaciwona icinsingwa cowe koti nifyopele 'fyo ifi walukukuwona waLesana. WaLesana takwete imisalululo. Wo walatamba pamitima yawantu.

Satana ye wisi wawufi wonse, imfumu yamfinsi, nilesa wacalo cino icapansi. Alalialula ninjalamba yakutuwa, nanga we 'fyo tali ninjalamba yakutuwa koti ifi walukufwaya awantu ukucetekela koku; naye umuntu nekukalipa pakuwona ati ici cili cinsingwa cakwe icacine. Koti nifyopele 'fyo akale ekowali awakusimika awenji awakutumpaika, nalelo ekowali awo awalukulialula nekutumpaika ati wali wakusimika wawaKlistu awacine.

Ifyo tafili fyakukanakamana pakwisiwa ati naSatana umwine alalialula ninjalamba yakutuwa (2 Kol. 11:13-14).

Satana, imfumu yacalo cino, alukupofola emenso, nemi langwe yawantu, wengesa kuwona uwutende bawawaLesana, neli wuleme newukulu bawo; naka wili pakuwa nimpofu tekuti wesiwe neli kuwona induwulwa yawo, wasikulu Klistu Yesu (2 Kol. 4:4). Awakuwifya wonse newakuwulo'kucetekela walifwile, nimpofu kuli waLesana. Walukwikalikwa kumupasi wakwe lesa wacalo cino (Efesa 2:2).

Ili tangasiwulwa amenso awo amumitima ati wesiwe ifi wali waluwile, icine walukuya kukonalwa ukwamuyayaya. Uyo ulawile ati "nsikwete ukuwifya" alukulitumpaika.

Ili ulukupenda ibuku ili nekutambisya ifinsingwa, ukesiwa ukuwona ifi uli umutima wo we wemwine. Usumine ukutuwa kwa wa Lesa ukukulanjisa imiwelo yamutima wo we. Kosumina ifyakuwifya fyowe tekwesya ukukana ati tafi-po, pakuti isiyi lyawa Lesa lyatwe wa 'kale ati: "kani tula wile ati tatukwete ukuwifya tulalitumpaika, kawili wucine tawuli muli fwe wo; sombi kani tufisulule ukuwifya kwesu, ali wakucetekelwa ulungeme ati akafitulucile ukuwifya kwesu nekuswesya kukusendama konse" (1 Yoane 1:7-9.) "Imilopa ya wa Yesu Klistu umwana wa wo ilatuswesya kukuwifya konse."

Ulukwikalika kuli Satana neli kuli Lesa; uli kalume wakuwifya, neli uli mupyungisi wa wa Lesa. Kani ukuwifya kwakomeka kale ukwikala kowe, tekufisa nekukana, tau. Tange'cine kolilila kuli wa Lesa wo ulukupembelela ukukukukulula kukuwifya pakuti pali wa Klistu Yesu awaisile mucalo mukupulunya awakuwifya, nekukonona amakosa akwe Satana memakosa akuwifya apali fwe wo. Wo miluwulo yesu. Uli pamenso a wa Lesa awaswetelele awesi ukuwona ifyamfiso fyonse, pamo nemalangulusi nemicitilo yo we iyakumpelo. Tekuti wisiwe neli panini ukufisama kuli wa Lesa neli kufisa imicitilo yo we, pakuti uyo uwa wumbile ukutwi, tekuti omfwe umwine? Naoyo uwalengele ilinso, tekuti awone? Pakuti amenso a wa Yawe alapitanaponseponse pacalo, mukulanjisa ati wo wamakosa kuli wa wo awali nemutima uwaminine kuli wo. (2 Ifyafyewo 16:9.)

Amenso awo ali pansila syamuntu, na wo walawona inyendo syakwe syonse. Takuli imfinsi neli cinto camfwa umu wangafisama awo awalukucita ifiwipile. (Jobo 34:21,22.) Kopenda Yoane 2:24; Samo 32:1,2; Samo 51; Matayo 11:28-30.

ICINSINGWA CAKUTANJA.

Icinsingwa ici cilukulanjisa ifi uli umutima wamuntu, umwalalume neli mwanakasi, ucipema-mo mufintu fyacalo, utangasumina, uwulisisiwa mumasiwi a wa Lesa ati muntu wakuwifya, ekwe wa 'ti uli komekelwe kumupasi wacalo cino nekufwaya nekukumbwa kwamuwili.

Ici cinsingwa cacine icamutima ifi w'alukuuwona waLesu. Amenso afulungene, akasicile alukulanga ati umuntu alikolwe, alipendelwe, koti ni fifi ifiwulisiwe muFisimpi 23:29-33; ati, "Mbaninani uli nekasyamo? Ninani uli nensoni? Ninani uli neluwo? Ninani uli nekutamaka? Ninani uli neflonda

ifyakufumbucilwa lukoso? Ninani uli nemento akasicile? Niwawo awakokola pafyakunwa; awo awaya mukufwaya ifiwi-lile ifyakupatanzana. Tekulola pamfaina ili ikasicile, ili ibwensya umusango wa-iko munkomeci; ili iminwa ukutesimine.

Pakupela-ko ilasuma koti ninsoka, nekulasa koti nimpini. Amenso owe akawona ifintu fyakukanjama, awanakasi awongwa, kawili umutima wo we ukalawila ifintu ifyacitala.”

Kunsi kwamutwi mucinsingwa ici unjawaona umutima wamuntu:- ili sikala-mo inama simbi nasimbi isipusene, isilukupalanya ifyakuwifya ifyamikoka namikoka ifikala mumutima, wawuntu, pakuti mumutima ifyakuwifya fyesu emo fikalila.

WaLesa walukutuwula mukanwa kawakusimika wawo Jelemiya ati: “umutima waktumpaika ukucila-po pali fyonse, wakuwifya ukwakuti, mbaninani ukawisiwa? (Jelemiya 17:9.) NawaYesu awene nekukosya amasiwi aya pakulawila ati: “Mukati mumutima yawantu mulafuma ukulanguluko’ kuwipile nefyamacende, nefyakwipaya awantu, nefyakwiwa, nekukumbwa, newupupa, nefyakutumpaika, nefyawucenemesi, nemo awokali, nefyawusensesi, nefyakulitota, nefyakutumpaika fyonse; fyonse ’fyo ifiwipile filafuma mukati, nekulukuwifyo’ muntu. (Mako 7:21-23.)

1. PIKOKO. — Icuni kawulombe ukwakuti, icilukutotwa kuwantu wonse awalukucitamba, nangawe’fyo umo mumutima wamuntu cilukulanjisa ukuwifya kwakulitota, ukulikusya. Lusifa, injkalamba isufisiwe, imbi impindi yakale yalitudinwe kuli waLes, yakupinta ukutuwa, injkalamba yawalesa, nangawe’fyo yaliwile pakuti pakulitota nekuwa mupate wawaLes — kanjumba. (Yisaya 14:12-17; Yesikieli 28:12-17.)

Ukulitota nekulikusya kulafuma kucikanda caciyawafu, nekulilanjisa munsila isinji. Wambi awantu walalitotela mumawoni awo, wambi pakuti pamano amwisukulu; wambi nekulitotela mufyakufwala ifi wafwite; namumangalawiyawye ayo wafwala pamaowo neli nimumatwi napaminwe, koti nifyefyo ifyalembelwe muli (Yisaya 3:17-24.) Wambi nekulitotela mucitentekwa kawo, namumikoka yawo namuli fimbi nafimbi, ili waluwa-ko ati: “WaLes walacicila awakulitota newakulikusya, sombi walawapelo’luse awamutima yakulicefya.” (1 Petilo 5:5.) WaLes walafitilwa ukulitota nekulicindika (Ifisimpi 8:13). Ukulitota kulatanjilila ukonalwa, umutima uwakulicindika nawo ulaletesya ukuwa. (Ifisimpi 16:18).

2. WAPEPE WAMBUSI. — Inama inuncile iwipile makosailukupalana nekukumbwa ukuwipile, newucenemesi, nemekalilo awungwa, akucito’wucende. Ifyakuwifya ifyakuwe’fyo fyafula sino insiku fyopele’fyo awenji walukupukuta nafyo,

nangaŵa'ti ŵaLesā ŵalukufieŵa fyonse ati kuŵifya. Akale aŵakulu ŵesu ŵalukwipaya uyo uwacitile uŵucende, pakuti ŵawisifwe ŵalukuŵukanamina ati cintu iciŵipile makosa. ŴaLesā ŵalatuŵula ati tekupukuta naŵo uŵucende, sombi ukuŵutuka kuli ŵo. "Ukuŵifya konse uku acito' muntu kuli pesonde lyamuŵili; sombi uyo ucito'ŵucencemesi alaŵi-fyo'muŵili wakwe umwine.

Kansi tamwisi ati umuŵili wenu litempuli lyaMupasi Uswetele uli muli mweŵo, umuli nawo ukufuma kuli ŵaLesā? Nakaŵili ati tamuli ŵana ŵaŵene, muli ŵana ŵaŵaLesā?" (1 Kolinto 6:18,19.) "Kani umuntu (umwalalume neli mwanakasi) akalionale itempuli lyaŵaLesā, ŵaLesā ŵakamonala uyo; pakuti itempuli lyaŵaLesā liswetele, lyopele emweŵo." (1 Kolinto 3:17.)

3. IDKUMBA ilalanjisyā ifyakuŵifya ifyakupendwa nefyacilyelye lukoso, fyāŵupumpunta. Iyi ninama iŵipile iyaŵusali, ilalya fyonse fyonse ifili munsila sya-iyō neli fiweme neli fiŵipile; fyopele'fyo kaŵili umutima uŵipile ulapoka fyonse'fyo ifi tafyelelwe nekuŵilama, kani malangulusi aŵipile neli kwambala ukuŵipile neli pakutamba pafintu ifiŵipile, kalukufiŵika fyonse kumutima nekufisyeta. Umuŵili uuli litempuli lyaŵaLesā aŵamweo, ulukuŵipa kufyakulya ifiŵipile nelwisiŵila uluŵipile koti lwakupepa neluŵangula nafimbi nafimbi. Eŵka amakosa aŵaLesā alisi ukukakulula uwai-katwa muminyololo yakuŵe'fyo nekumusompola muminwe yakwe Satana. Nangaŵa aŵasumine aŵenji tekuti ŵapepe muŵanda yaŵaLesā ati ifyo mucobwe, mipufyo; nangaŵe'fyo taŵalanguluka ati pakupepa neli pesonde, ŵalukuŵifya itempuli iliŵumbilwe kuli ŵaLesā aŵene, emuŵili waŵo!

"Tamwisi ati mweŵo (umuŵili wenu) litempuli lyaMupasi Uswetele nakaŵili ati uyo ukauŵifya umuŵili uyo ŵaLesā ŵakamonala?" (1 Kolinto 3:16,17; 6:18,19).

Pumpunta naye ali ukanaminwe pamenso akwe Lesā. Tulalya ati twikale nemweo; tatwikala nemweo ati tukalu-kulya. Insala iŵgaleka pakulya ifielelwe, sombi ukukumbwa kulalomba-lomba impindi yonse!

Ukukumbwa ukuŵipile tekuti kukwikute, nekwikusiwa. Ifunde ilya muKulayana Kwakale lyakukweŵa ati pumpunta nawoyo uwakolelwe ukwelelwa ukwipaiwa kumabwe ati afwe. (Ndutelonemi 21:18-21.)

“Pakuti umupendwisi napumpunta akafika kwipensyo: kawili ukulukusipula kukamufwika umuntu nefifusya. Uyo uwikatene uwulunda nawapumpunta eulengesya wawisi insoni” (Ifisimpi 23:21; Ifisimpi 28:7.)

Kamwanuka ati umbi umusambasi uwali nipumpunta nakawili musya wakukumbwa kwakwe, alifwile nekulakamina kwiulu ili alukukululuka ukwakuti makosa muciyawafu. (Luku 16:19-31.)

Ukuwifya ukwakulunwa ifiwilile fyonse kulisiwilwe ukwakuti ati ukuwipile. WaLesā walatuwula apaswetele ati umupendwisi tekuti enjile neli panini muwufumu bwaWaLesā. Nawoyo wonse ulukukumba ifiwilile nekufisititsya naye ali nemulandu pamenso aWaLesā, pakuti waLesā kale wala-wile ati: “Lisyamo kuli waŵo wōnse, uyo uli nemakosa akululunwa imfaina, neŵantu wamakosa aŵalukusanjanya ifiwilile.” (Yisaya 5:22).

“Lisyamo kuli woyo upela umuŵyakwe ukunwa, ulukuteya-ko ibotolo kukanwa kakwe, nekumulengesya naye ukupendwa” (Abakuci 2:15) “Mufitenge fyaŵo muli amesela nekanjoto, netulimba nempenga pamo nemfaina: sombi taŵalukulunguluka-po imilimo yaŵaYawe.” (Yisaya 5:12.) “Tekutumpaika: neli wacencemesi, neli wakupupe fiwumbwaumbwa, neli wawucende, neli wakuliwifya neli wala-lume aŵakuwifyansyanya neŵalalume aŵaŵyaŵo, neli niŵasilumfundi neli wakulukuli nelunjkumbwa neli wakupendwa, neli wakutongala neli wakukakatisya ukwakwiŵa, wōnse aŵo taŵakapyano’ Wufumu bwaWaLesā.” (1 Kolinto 6:9-10).

Ifyakuwifya ifyaŵuntu bwesū filisiwilwe; ifyakucita ifya umunefu filibwenekēle. Fimbi nififi: uŵucende neŵucencemesi, nefiwipile nekukumbwa ifiwipile, nekupupe’ fiwumbwa-wumbwa, neŵufwiti, nekutosya, neluŵo, necikani, nekufitilwa ukwawukali, nefyakwaluka nekulekane’ mipaka, necikaka, nekupendwa, nefyaŵungwa nekusangalalila mufiwipile nefyakuŵe fiyo fyonse.

Aŵo wōnse uyo ulukulonda ifyakuŵe’fyo takwete umupunda muWufumu bwaWaLesā (Galatya 5:19-21). “Tekupendwa kumfaina, umuli uŵungwa, sombi mwisule neMupasi Uswetele.” (Efesa 5:18).

Kuli waŵo aŵali necilaka waYesu walukuweta nemasiwi ayo ati: “Kani pali umuntu uli necilaka, ngaise kuli neŵo, anwe kumenda amweo akupa lukoso.” (Yoane 7:37-38.)

Woneni! Uyo wonse uli necilaka, ngaese kumenda, nawoyo utakwete indalama; isa, usite, uleye; inya kawisa, usite'mfaina nemandili apakuwule'ndalama, apakuwulo'mulo. (Yisaya 55:1.)

Awantu wonse uwakunwa kumenda aya ankamupela takomfwa-po icilaka liwili neli panini insiku syonse lukoso; sombi ayo amenda ankamupela newo akawa muli ye kantupuntupu akalukunyunya, nintulo yamweo uwamuyayaya. (Yoane 4:14.)

4. FULWE. Ekesiwilo kawufila, kawulalilali, kawufwiti. Ukuwulo'kucetekela muli waKlistu kuli pamo nekuwifya kwaufwiti.

"Ukukumbwa kwamufila kulamwipaya; pakuti amawoko akwe alakana ukucite'milimo. Eucite'cikani iciwipile akasuwa konse." (Ifisimpi 21:25-26). Kawili Yosyua alifundilwe ati alawile kuwana wawaIsilaeli ati: "Mwiwa newufila, mupoke icalo." Uwuntu bwesu wulineufila ukwakuti akupoka ifintu fyaWaLesu. WaYesu ati: "Kamwesyo'kwakuti ukwinjila pamulyango uce." (Luku 13:24.) "Uyo ufwaya fwaya alawona." Uwufumu bwaKwiulu wulukumfwa ifyacitala, newacitala nawo walukubwikatisya necitala" (Matayo 11:12). Ukulu-kuli newufila pamulandu wakupulusya umweo wesu nekulula mufintu fyaWaLesu mumupasi, wulukututwala kukonalwa. Wulukutucicila twingatembela kuli waLesu; neli kwesya ukusambila ifintu ifyapatali ifyaWaLesu, neli kuwa nemalayano aweme aWaLesu; wulatutwala kukonaulwa. Pakulawila kuli weyo waLesu ati: Usumine kuli newo lelo," Satana ati tanje lelo i, cipale mailo, neli pantanjile, tanje nansike imilandu ndi nayo, nkane nemukasi neli mulume; mbuke kuwalaye imfwa; neli mpoke indalama pamulandu wawucende, eli nkaliposa kuli waLesu.

Kansi cipale imilandu ilasila? Ukawona lisa akasuwa akelelwe ukusuminina-mo? Imfwa ingakusanga ili tongawona impulucilo muli waKlistu. WaLesu ati, "Lelo kani mwakumfwe'siwi lyaawo tekukosye'mitima yenu." (Ebeya 3:8).

Mbawantu ubwinji bwasyani waonalwa'kale pakuti pakutesesya kuntanjile akasuwa akakusumina-mo. Lomba akasuwa'ko takesila, i. Akasuwa kamailo takali kentu.

Ikikwamba cafulwe cilukucitilwa-mo imilimo yawufwiti kuwalaye popele pakuti pali fyefyo cili kesiwilo akakusontela imilimo iyo ati yakuwifya; nawo wonse uyo ulukucita neku-

pema-mo muli fyonse ifyakuwe'fyo, ukupando'bwanga nekulowa, nekulembo'bwanga nefyaufufwiti fyonse awifya, pakuti talukupema-mo muli waLesi wenga. Ifyo tange'cine pampindi yakukatasiwa, neyakutenda, neyakukululuka, neyafwa, tuliwulilwe'kale ukufitilwa kuli waLesi nekumulilila ili tulukucetekela ati wali nemakosa akutofwa; pakuti tulukupenda ati: "Ukwenda kwamuntu kulikalicilwe kuli waYawe," (Samo 37:23).

Pakuti neli nikumutulesuwa, neli nikumbonsi, neli nikulintundwe, takutulila ukusuntula. Sombi Lesi emasololwesi. (Samo 75:6.) WaLesi walifundile awaIsilaeli ati: "Tapakawoneka pali mweho neli umo, ulukulengesa umwana umwalalume neli mwanakasi ukupita pamulilo neli uwakucito'bwanga, neli ifyafwulaye, neli wufwiti, neli ulukwipusya kumipasi, neli ulukwipusya imfwiti, neli ulukwipusya awafwile. Pakuti wonse awacita ifyakuwe'fyo fipakawi kuli waYawe." (Ndutelonemi 18:10-12.)

Kwisonde lyaufufumu bawalaLesi nikumbwa, nemfwiti newacencemesi, newakwipaya wantu, newakupupe'fiwumbwawumbwa, nawonse awatemwa ukuwepa nekulukucita. (Ukufisulula 22:15.) Tekupasucila kuwawililwe imipasi neli nikumfwiti; tekuwafwayafwaya mwingesa kuwa nefiko kuli wo; newo nine waYawe Lesi wenu. (Ilyawalefai 19:31.)

"Kawili wo pakulawila kuli weho ati" Ipusya kuli wawo awawuka imipasi, nakuli wanganga awasansilo'bwanga: weho ati: Kansi tekwelelwa awantu ukwipusya Lesi wawo? Kansi ukwelelwa ukwipusya awafwile ifya pawalawi? Katumfwa amafunde nembo iyamasiwi niyi ati: Kani tawalukusimika koti masiwi aya, nipakuti tamuli ukutuwa muli wo." (Yisaya 8:19-20).

Ili ulukupenda ibuku ili Lesi alukulawila nowe, ili alulukwita ati lapila ifyakuwifya fyowe aluluka nekuliposa kuli wo; sombi, umupasi wafulwe uli mumutima owe, ulukulawila ifinji ifyakukwilisya, ati tanje pantanjile wisumina wukumo, nekwesya ukwisusyo'mutima owe nemwenso nensoni, nekuleta amalangulusi aenji ati: "Mba wakalawila syani awena wesu, neli wawyanji, neli wonse awamumusi kani nsumine nekulukuli Muklistu uwinenene? Mbafingawa syani kani teti inge mukusyana neli kunwa nekusangalalilamo muli fyefyo ifi nalukucita newawyanji?"

Ulatatika ukwalakanya nekupenda fyonse'fyo ifintu cimo cimo, ifyelelwe weŵo ukufileka nekufiposa pakusumina waYesu ukwinjila mumutima woŵe, nekuluŵa-ko fyonse'fyo ifi ukapoka kani uŵasumine, amaŵoni akukanjimana amuli waKlistu Yesu, uŵutende ubwinenene mumutima, ukusanga-lala kwaŵaYesu, uŵuleme bwaŵo, umweo wamuyayaya. Ukutina aŵantu nafyefyo ifi waŵangalukulaŵila pamo nekutine'mfwa kulukukukomeka kuli Satana icine.

Sombi Klistu alisile mukuŵakakulula ŵonse aŵo aŵa-kacilwe kuli ŵukalume imyeo yaŵo yonse kukutina kwamfwa. (Ebeya 2:14,15). Umupasi waŵufila ulukukosyo'mutima woŵe, ati ukalukuli to koti cikwamba cafulwe.

5. INCENSE cilwani icikali, icakuŵule'ŵkumbu. Ukufitilwa neŵukali ŵulekalika umutima wamuntu liŵili liŵili, neku-mutwala pambi ukwipaya umuŵyakwe. Cipale neli ulukwesya ukukanya nekukomeka uŵukali uŵo uŵuŵipile uŵuli mumu-tima woŵe sombi kambi kasuŵa ŵulafuma naweŵo nekuka-lipa makosa nekuŵusya uluŵo nekuleta imilandu ikatesye. Tange cine fyelelwe ati usumine ati cine emoŵuli mumutima uŵukali ubwakuŵe'fyo penka nekulilila waYesu ati ŵakupu-lusye kuŵukali uŵo, nekutekenesyo' mutima. "Koleka uku-fitwa, ukusile ukukalipa, tekulukulikatasya mumutima, kula-leta lukoso ukuŵifya." (Samo 37:8). "Ukukalipa kwalu-kansa, ukufitilwa kwakukululusya, sombi mbaninani, uwisi ukwima pamenso acikani?" (Ifisimpi 27:4). Ukukalipa kulekalila muntiŵi yaŵatumpile, pakuti pali fye'fyo fumyeni ukukalipa mumutima woŵe." (Uwakutulisa 7:9; 11:10.) Uŵukali nekufitwa konse ngakufumiwe kuli weŵo. (Kolosai 3:8.)

Aŵenji ŵalesya ukutekenesya uŵukali bwaŵo pakulu-kupendwa neli pakupele'milandu sombi "ukunwa kwaŵo ŵulembe bwansoka, kawili ŵukali uŵukosele ubwaka-wambakuku" (Ndutelonomi 32:33.) Ukupele'milandu kuweme kumutima waŵakuŵifya, sombi waLesu eucite'-milandu. WaYesu ati, "Kotemwa umuŵyoŵe koti kulitemwa wemwine" nakawili ati, "Kotemwa aŵapate ŵoŵe." WaLesu ŵalilayene ati ŵakafitulucila ifyakuŵifya fyesu kani tuŵafi-tulucile aŵo aŵatuŵifya. Amekalilo akwe woyo uwakuka-namina nekutamaka-tamaka, ali cipakaŵi kuli Lesu. Ifyo ifintu fyonse nekukumbwa ukuŵipile fili mumutima, fyacifya-lilo, popele cingawama ati uŵutende bwaŵaLesu ubwinenene ŵukomeke umutima wamuntu ati akekalilile naŵo.

6. INSOKA eyatumpaicile Efa mwiwala IyaEdeni, nekonala nekufulunganya ukwambala ukuweme ukwakuwonana naWaLesi. Satana inkalamba iwipile yaliwele nelunqumbwa kuli Adama naEfa, pakuwona ati, niwo ewalukwikalika icalo capansi ili walukwikala newutende naWaLesi nekulukwambala nawo insiku syonse, Satana eLusifa aliposelwe pakuti pakulitota kwakwe. Pakuti palunqumbwa lwakwe aliassicile ukuwonala Adama naEfa, nekutatika ili alukwipaya ukwikala kwa wo ukwa wutende nekuwonana naWaLesi. Lomba ulunqumbwa lopele necikani icili mumutima wamuntu cilepaya uwutende nekusangalala ukuli mumitima yawambi, pakuwona ati wambi awawya wo wapoka uwutende walukwikala bwino apakuwule milandu. "Ulunqumbwa newukwa wuli nelukansa koti cilende" (Ulwimbo lwakwe Solomoni 8:6.) Lulaleta amalungulusi awipile mumutima mukonala ukusangalala kwa wambi, naka wili pambi lungatwala kukwipaya.

Ifyo tange cine filukuwoneka pakati pawantu awalukwikala pamo, awopilwe nekupwa. Naka wili cikani cilafulunganya ukwikalika ukwelelwe ukwamilimo iyakunonka, nekuleta ukukatasya nekukululuka nekufitilwa pawenzi. Cilukusangwa pakati pawenaKlistu awapyungisi, neli wakusimika nawaminisitala wonse. Ukwelelwa we wo ukucenjela ukwakuti nekulanga-anga pamutima wo we, nekwisusiwa "newutemwe uwuswetele bwaWaLesi ubwisa ukukumanina mumitima yesu neMupasi Uswetele," kulenga ukwisiwila kowe ukwakuli waLesi nekupyunga kowe kuwe kwalukoso pakuti pamupasi uwipile uyo uwalunqumbwa, ukulukuwoneka muli we wo kani waLesi wakasyucisya umuwo we ukucila napali we wo.

7. WOMBWE alalya umusili icalo capansi, nekwe wa kuno ifyakuwifya fyawupumpunta, nekutemwa indalama, "uwuli musyu wakuwifya konse." (1 Timote 6:10.) Wawombwe wambi awamuCongo wabwenwa ili walukulya imiweni mpanganampanganana, fyopele fyona nawo nekwikutisya nekupanduka utupafu nekufwa pakuti pali wupumpunta. Pumpunta tasumina ukupela umuwo yakwe nekumofwa-ko, tange cine alukwesya ukulongela fyonse fyonse, neli alukufibwena munsila isiweme neli isiwipile, neli kwiwa neli kutumpaika, ati aflongele anonke neli fyakulya neli ma woni, nangawa alisi ati ifyo ifintu "ifipempele nendalabwa isilya nekonala." WaYesu awene ati: "Tekulukuliwunganisisya ama woni pansipano apali uwusumfi nendalabwa isilya, nawasilumfundi

aŵatoŵe'ḡanda nekwiŵa: sombi mulukulamina amaŵoni kwiulu, uku takuli uŵusumfi nendalabwa isilya, neli neŵasilumfundi aŵatoŵe'ḡanda nekwiŵa, pakuti uko ukuli amaŵoni oŵe ekuli nemutima woŵe." (Mat. 6:19-21.)

Akani neŵamuḡanda yakwe ŵonse ŵalionawilwe pakuti ye alukutemwa indalama, nemabwe amakweŵo, nefyakufwala. (Josyua 7:) NaJuda Isikaliote naye umusambile waŵaYesu, alilipeye kuntambo pakuti ukutemwa kwandalama ekwamulenḡesye ye ukuloŵela Ŵasikulu wakwe. Tulisil nindalama isine tasili siŵipile, neli ligolide, sombi ukutemwa kwandalama kulifiseme mumutima wamuntu. Aŵantu mpanganampangana, aŵalalume neŵanakasi aŵamikoka namikoka nemitundu namitundu ŵalukulionala nekonawila kumo neŵana ŵaŵo neŵamuḡanda yaŵo ŵonse pamulandu wakufwaya ukuŵa nemaŵoni nendalama isinji bwangu bwangu, popele nekuliposa-po pamilimo yanjuka kulenḡa ŵakusinonḡa bwangu, kansi ŵalukusiposa nekusilufya isi ŵakwete. Ukucita nekufwaya ukwakuŵe'fyo kulukuŵatwala kunsila yakwiŵa, nekwiḡaya, nekulipaya kaŵili.

Ukutemwa indalama nefyaŵupumpunta fili neŵakwaŵo aŵenji koti ukutemwa uŵukulu, nekutemwa amakosa; cipale makosa nemanu akwikalika ŵambi; neli amakosa aŵuŵile akukululusya aŵapenḡele; amakosa nemanu aŵuntanḡisi amukupupa, koti niwoyo uli nekusantuka mwisina Iya-Cilonganino cakwe ukucila napali ŵaLesu, popele nekusinina ŵambi ŵonse uyo ulukulonda ŵaLesu mu Cilonganino cimbi (Mako 9:38) ŴaYesu ati; Cenjeleni, mulukulikanya fyonse ifyakukumbwa amaŵoni; pakuti umweo wamuntu tauli mukufula kwafintu ifyo ifiakwete." (Luku 12:15.) Iceŵo camuntu umusambasi umutumpile cali ninci:" Umusili wamuntu umbi umusambasi ŵalukumesya ukwakuti; penka alialakenye mumutima wakwe ati: Iḡkacite'ndo, pakuti nsikwete-po umwakufilonḡela ifyakulya fyanji? Lomba alilaŵile ati: Iḡkacite'fi: ḡkatoŵolola amatala anji, nekwiŵaka ambi acilile uŵukulu; penka emo ḡkalongela ifyakulya fyanji nemaŵoni anji. Popele ḡkalaŵila kumutima wanji ati; Wemutiḡa wanji uli nemaŵoni aenji aŵicilwe limo akukumanu imyaka iinji; kotusya, ulukulya nekunwa, nekulukusanḡalala. Sombi ŵaLesu ŵalilaŵile kuli ye ati: We utumpile, uŵusiku ŵuno ŵopele umutima woŵe wakufwaikwa ukufuma muli weŵo: lombu ifintu ifyo ifimwaansika fikaŵa fyaḡwe nani? Fyopele'fyo ewantu ŵonse uliŵicila amaŵoni, sombi taluku-

ŵila kuli ŵaLesā.” (Luku 12:16-21.) “Pakuti mbo’ muntu alukusyuka syani, kani alukunonkela-po icalo conse capansi, nekuuposa umweo wakwe?” (Mako 8:36.) “Tekulukuwamba mumutima pakuti pamweo, ifyafyefyo ifimwakulukulya; neli nipakuti pamiwili yenu ifyafyefyo ifimwakulukufwala. — Tangecine kamuwufwaya Uwufumu bwaKwiulu; penka nefintu ifi nafyo fikalundwa-po kuli mweŵo — . Pakuti uko ukuli amaŵoni enu, ekuli nemitima yenu.” (Luku 12:22-34.)

8. SATANA, ŵawisi waŵawo ŵonse aŵawepa nekucito’ ŵufi, kuno niye euwusya ifyakuwifya ifyamikoka namikoka nakaŵili niye umwikalikisi wamutima. ŴaYesu ati: Muli ŵana ŵawawisinwe Satana; kaŵili ukukumbwa kwakwe wisinwe eko mulukufwayo’ kucita. Uyo ali mwipaisi napakutanga, kaŵili taimakanine muli wucine, pakuti muli ye tamuli wucine neli wunini. Pakulaŵila ye uŵufi, alukulaŵile’ fyakwe umwine enka; pakuti ye waŵufi, euwufyala. (Yoane 8:44.) Epoŵuli uŵufi uŵulaŵilwe kukanwa, naŵumbi ubwakulemba, maŵumbi ubwamicitilo. Uwatumpaika ewakuwepa pakuti alukwesya ukulukuli ifyo ifi tali. ŴaLesā tesi ukuwepa— pakuti pali fyefyo umwinaKlistu naye tekwelelwa ukuwepa. (Tito 1:2.) “Kani tulaŵile ati tulambala naŵaKlistu, lomba nekulukwenda mumfinsi, tulaŵepa, tatucita-po ŵucine.” (1 Yoane 1:6.) Kwisonde nikumbwa, nemfwiti, newacencemesi, newakwipaya aŵantu, newakupupe’ fiŵumbwaŵumbwa, naŵonse uyo utemwa ukuwepa nekukucita.” (Ukufisulula 22:15.) ŴaLesā alukukanamina uyo wonse uli mimboni yakutumpaika newakuwepa (Ifisimpi 6:16-19.)

9. AKAŴADGAŴADGA kalukusonta pali cimanga uli mumutima wamuntu wonse. Cimanga uyo ali mucinsingwa ali bwi, uŵipile uŵuŵi ukwakuti, cipale ufwile pakuti pakulu-kuwifya-ŵifya impindi yonse, upofokele usendeme, fyopele’fyo tawisi uwine ukusololola pamicitilo yakwe nekulikanya ifi-ŵipile. Uyo cimanga uŵipile ulicilile pambi ulilele takatasya umuntu, pambi ulisakene ulukulaŵa nekulete’nsoni kumuti- ma. Pakufulunganiwe’fyo, alasinina apelelwe ukucite’ŵkumbu, nekucite’ ŵkumbu apelelwe ukusininwa. Cipale neli cimanga woŵe apya lukoso koti nikucela camulilo popele nekufulo’kumfwa neli kantu pakuti umutima ulilekele ukucetekela ŵaLesā nekukutika imipasi iyakutumpaika newusambisi bwafiŵanda, mukutumpaika kwaŵantu aŵakuwepa (1 Timote 4:1-2.) Sombi, “Ŵgatupalamine nemitima yacine mukufula kwakucetekela kwesu, ilitusansilwe-po imitima yesu ukufumya-mo icakulitutula iciŵipile.” (Ebeya 10:22.)

10. **ILINSO IwaŵaLesā**, ili libwene fyonse ifilukucitwa mumutima. Tapali-po neli icintu cimo icingafiswa nekuŵulo'-kuŵonwa kulinso Iyaŵo ililukwaka umulilo; pakuti pali fyefyo alisi fyonse nekuŵona fyonse ifyamfiso ifyamalangulusi nefyakulandakanya ifili mumutima. (Kaŵili ilinso mufinsi-ngwe'fi lilukuŵoneka ukupalana nemenso amuntu apusene-pusene koti ifi fyaŵa mumutima.)

11. **IMINI SYAMULILO** isilukusinguluka umutima silukupalana neŵutemwe bwaŵaLesā uŵulukusinguluka impindi yonse umutima wamuntu wakuŵifya, ili ŵupembelela. Na-ngaŵa ŵaLesā ŵalukufitilwa ukuŵifya nekupulaisya konse, alatemwa umuntu umwine, kaŵili tatemwa ukufwa kwambifi, sombi tanje cine ati aluluke nekulukuli nemweo. Yesu alisile mukupulusya aŵakuŵifya. Ukusangalala kuli kukulu kwiulu pambifi imo iyaluluka. Imini isyo isinini nasyo silukutulisya imilopa yaŵaYesu Klistu, "Imbelele yaŵaLesā iilukufumya ukuŵifya kwaŵantu aŵamucalo conse."

12. **IDKALAMBA** kesiŵilo kamasiwi aŵaLesā. ŴaLesā ŵalukufwaisya ukwambala nemutima wakwe uyo uwatumpaikwa nekutwalwa kufiŵipile, umwalalume neli mwanakasi uwalema kufipinto ifyafyakuŵifya fyakwe, ati asase nekulapila nekusumina ukutuŵa neŵutemwe bwaŵaLesā ukwinjila mumutima wakwe.

13. **CIŴA** kesiŵilo kaMupasi Uswetele, Umupasi waŵucine ulasinina ifyakuŵifya nekulanjisyā ukulungama nekusololola ukwelelwe.

Umupasi kuno uli pesonde Iyamutima wamuntu, pakuti tawisi ukwikala apo apalukwikalikwa kukuŵifya.

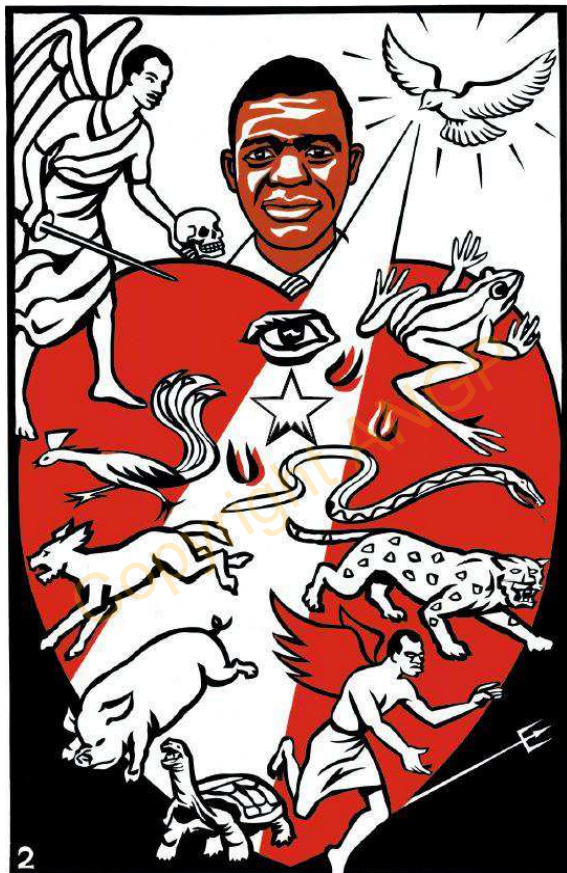
Kani icinsingwa ici camutima wamuntu nekupalana nemutima woŵe ifi uli, ukwelelwa ukulilila ŵaLesā ati ŵeswile pamutima woŵe, ŵenjile aŵene ati ukutuŵa kwaMasiwi Aŵo kutuŵe-mo. "Cetekela muli Ŵasikulu Yesu Klistu eli ukapuluka." ŴaLesā ŵali nemutima wakukupulusya, inya ŵalilayene ati ŵakawalulula umutima woŵe, nekukupela umutima waŵukumo nemupasi waŵukumo muli weŵo.

Ifyo filukulanjisiwa mucinsingwa caŵufiŵili.

ICINSIŅGWA CAŴUFIŴILI

Icinsingwa ici cilukulanjisyā umutima ili watatika ukwaluluka nekufwaya-fwaya ŵaLesā. Inkalamba ili ikete impoko, lisiwi IyaŵaLesā "litwile ukwakucila napampoko syonse

isipinika kuwili, lilapula ukwakulekanya umutima nemisipa, nemalundo nemafuta amumafupa, lili nemanano akwisiwa ukulanguluka nekufwaya konse ukwamumutima.” (Ebeya

**UMUNTU ULI NENSONI PAKUTI PAKUWIFYA
KWAKWE ILI ATATIKA UKUSASA NEKULAPILA.**

4:12). Isivi lyawaLesalilukumulangulusya ati “ukulambulwa kwakuwifya nimfwa, nakaŵili ati “fyaansicilwa ati aŵantu

walukufwa limo, lomba epakusololola” (Ebeya 9:27). Uwakuwifya newakuwulo’ kucetekela wakaposwa mucisiwa camulilo icilukwaka nemabwe amulilo.

Mukuwoko kumbi inkalamba ilikete ikowongo. Ifyo kulangulusya imbifi ati fwense tukafwa. Imiwili yesu itulukutemwa makosa nekufwika, nekulisya ifyakulya, nekuwanya nemangalawya nekwilama ati ikapoke nekwikuta ifyawukumbwa nefyakulitemwesya, ikafwa, nekuwola, nematila akailya sombi imipasi yesu ikekalilila insiku syamuyayaya, nakambi kasuwa ikawoneka pacilye ce’solololo lyawa Lesa.

Mucinsingwa ici tulukuwona umuntu wakuwifya ili atatika ukukutika amasiwi awaLesa nekwisulo’mutima ati uwutende bawalaLesa bwinjile. Umupasi Uswetele watatika ukutuwila pamutima uwamfinsi, uwipile. Ukutuwa kwa’-Lesa kulukwinjila mwiTempuli lyawo nekutamfya-mo imfinsi. Pakwinjila ukutuwa kwaLesa, imfinsi taisi ukwikala-mo, ilukuwutuka. Ukuwifya, kulukulanjisiwa mucinsingwa koti ninama imikoka namikoka, kulawutuka. Pakuti pali fyefyo we ulukupenda akabuku kano, kosumina ati waYesu, uli Kutuwa kwamucalo, ati wenjile mumutima wo, peka imfinsi nemicitilo yamfinsi ingafuma-mo mumutima nifyefyo ifi wawona mucinsingwa inama silukufama-mo. WaYesu ati, “Newo eneKutuwa ukwamucalo capansi, uyo ulukundonda, teti ende mumfinsi” (Yoane 8:12). Nangawa ulukwesya syani wemwine kumakosa o, neli kumano o neli awantu, tekuti wisiwe ukutamfya-mo imfinsi ili mumutima wo, neli panini. Insila ipuwile, iyaluwilo, iyelelwe niyiyi ati usumine lukoso ukutuwa ati kwinjile, peka imfinsi, ekuwifya, ingawutuka ukufuma-mo. Umwensi netuwangawanga tungatufya panini nekutofwa-ko pawusiku bwi, sombi pakwima akasuwa, imfinsi pamo nekutuwa uko ukunini, kulasimika konse. WaYesu eKasuwa kakulungama. Ili wainjile mwiTempuli kuJerusalemi, walitamfisyemo wonse awo awalukulisya injombe, nembelele nawaciwa, nekusitulula-mo indalama syawawo awalukusitula ili walaile ati: “Fililembelwe ati: Inanda yanji ikalukwilikwa ati niInanda yakutembelelamo; sombi mweho muliyalwile licengo lyawano.” (Matayo 21:13). Umutima wo walukufwaikwa ninanda yawaLesa, liTempuli lyawaLesa.

Wo walukufwaya ukwikala-mo, nekuuwanya, nekuwisusya nekutuwa, newutemwe, nekusanjalala. WaYesu tawaisile mukufitulucila ukuwifya kwesa kwenka, sombi

ŵalisile mukutupulusya nekutukakulula kumakosa nekukomakwa kwakuŵifya, eko ŵaisile. “Peŋka kani Umwana (Yesu) akamukakululeni, mukalukukakulucile.” (Yoane 8:36).

ICINSIŊGWA WAŴUFITATU.

Ici cinsiŋgwa cilukulanjisyā umutima wamuntu uwalapile nekusasa icine ifi uli. Pano uyo muntu alukwisiŵa uŵuŵi nebwinji bwafyakuŵifya fyakwe ifi ŵafwilile ŵaYesu pamutaliko. Ili alukutamba pamutaliko uli muminwe yaŋkalamba, ili Lisiwi IyaŵaLesā, yalukumufisulwila, ulukutoŵa umutima wakwe kunsoni, naye nekumfwa insoni isyakuti nekulifitilwa pakuti pafyakuŵifya fyakwe ifi fyafula. Ili alukumfwisyā ifyaŵutemwe uŵukulu ubwaŵaLesā ubwabwenekele muli ŵaKlistu Yesu, uŵutemwe uŵo ŵulukusungulula nekunasya umutima wakwe, tanġe cine pakutatika ukwisiŵa ati cine cine ŵaYesu Klistu, Umwana waŵaLesā, ŵalisile mukufumya ukuŵifya kwakwe ukuli ukwinji, ili ŵasumine ukumufwila pamutaliko ufinjilwe.

Iceŵo ico icakuli ŵaYesu calikete umutima wakwe woyo uwalasilwe mumutima nekusasa, pakwisiŵa ati ŵaYesu walipaminwe, nekufwikwa umuntinya wamyunġa, nekupopelwa nempopo mumapi namumakasa, nekufwa pamutaliko, fyonse nipakuti pakuŵifya kwakwe; ico ecalenġesye umutima ukwalulula, pamo nekwikala kwakwe konse. Ili alukupenda amasiwi aŵaLesā nekuliŵona-mo koti nimucilolelo, alukwisiŵa ati icine ali ukutali naŵaLesā ukwakuti pakulukupulaisya amafunde aŵo. Peŋka insoni silukwikata umutima neŵulanda ubwinji, naye nekulukufisulula fyonse ifili mumutima pamenso aŵaLesā ili alukulila neminsosi, ifyo, ŵaYesu nekulukupalamina kuli ye. Peŋka uŵutemwe neŵutende bwaŵaLesā nekutatika ukwinjila mumutima wakwe ili alukwisiŵa ati “umulopa waŵaYesu Klistu, Umwana waŵaLesā, ewisi ukutuswesya kukuŵifya konse.” (1 Yoane 1:7.)

“ŴaYawe ŵalekala apepi napali ŵaŵo aŵali nemitima itoŵekele kunsoni; ŵalaŵapulusya aŵali nemitima iyakulicefya.” (Samo 34:18.) Nakaŵili amasiwi aŵaLesā ŵalaŵila ati: “Icine pali woyo upenġele, ŋkanceŵa-ko uyo uli nemutima uwakulicefya, ulukututuma pakumfwa isiwi Iyanji” (Yisaya 66:2.) Umupasi Uswetele nawo ulamutepetela amasiwi akwe Yesu ati: “Wemwana, kosanġalala; ifyakuŵifya fyoŵe fyapupuka.” Ili acilanġuluka imilimo yamutaliko nekupoko-

moka kwamulopa waŵaYesu nekulukukanŵakamana nekuce-
tekela ati ifyo fyalicitilwe pakuti pali ye, alukutatika ukumfwa
ukupuŵa nekwisiŵa ati icipinto cafyakuŵifya fyakwe cafu-
miwa kuli ye, “pakuti ŵaYesu ŵalipintile insoni syesu neku-

UMUTIMA ULAPILWE, USWESIWE.

twala amalanda esu; pakuti niŵo eŵapaminwe pakati pakupu-
laisya kwesu nekuloŵelwa pakuti pali ŵumbifi bwesu,”
nakaŵili ati “ŵaYawe ŵalimutwicile nefyakuŵifya fyesu fwe-
nse.” (Yisaya 53.)

Penka ukutuwa kwaMupasi Uswetele kulukwisusya umutima wakwe uwaiswile nemfinsi nefiko akale, sombi wukumo aliswesiwe nekutufiwa koti candwa, pakuti pamulopa waWaYesu (Yisaya 1:18). “Umupasi uwine ulaucita wumboni umupasi wakwe ati alifitulucilwe napakuti panjumbu neluse lwaWaLesu waliwele mwana waWaLesu (Loma 8:16). Pano alukwisiwa cine cine ati “Uyo ulukucetekela muli waYesu takonalwa, sombi ati akalukwikele nemweo wamuyayaya. (Kopenda 1 Kolinto 6:9-11.) Pakuti muli waYesu “tuli nekuluwuka pakuti pamilopa yawo, ukufitulucilwa kwafyakuwifya, koti wuwile bwaluse lwa wo.” (Efesa 1:7.) Pano ukukumbwa ukuwipile ukwamuwili kwatamfiwa, kwa-wutuka, lumba ukufwaya ukwamumutima ukwakupyunjila waLesu ekwakupyana pakuti niwaLesu ewatanjile ukututemwa. Pano talukutemwe’calo nefintu ifyamucalo, sombi alukutemwa waLesu nefintu fyaWaLesu.

Pakuti palifyefyo mucinsingwa ici tulukuwona ati iname’syo isili twisiwilo twakuwifya, pano sili pesonde lyamutima, naggaWa Satana talukutemwa ukufuma-po pamupunda wakale, alukucewa panuma kulenga akuwona akapunda kanini ati angabwelela-mo liwili. Pakuti palifyefyo Wasikulu Yesu walitucenjeseye ati kamulukulangalanga nekulukutembela; ati mukesiwe ukucicila kanjumba ati akawutuke ukufuma kuli fwe wo.

ICINSIYGWA CAWUFINE.

Icinsingwa cilukulangisya umuntu uwabwene uwutende ubwine nekuluwulwa pakuti pakuliposa kwaWaYesu Klistu mulambu uwipailwe, nawo nekuwa Wakupulusya wesu. Pakuti palifyefyo umuntu taalukulitota mufintu fimi “sombi mwenjka mumutaliko waWasikulu wesu Yesu Klistu emo alukulitotela, pakuti muli wo icalo capansi calintalicile, nanewo nalicalicile icalo.” (Galatya 6:14.) WaYesu walifwile pamutaliko ati nafwe wo muli wo tungafwa kufyakuwifya nekulukuli nemweo kukulungama; (1 Petilo 2:24.) nekuwa Muklistu utalicilwe kucalo. Tulifundilwe “ukulukwenda Mumupasi nekuwulo’kukumbwa ukwakumunefu.” (Galatya 5:16-25.) Mucinsingwa ici kawili kuli ilincilincili cinsingwa calyelyo ili wawakacile-ko Wasikulu Yesu pakuwafula ifyaku-fwala pampindi iye’solololo. Nebwembya nefikoti ifi wamupamine-ko waYesu ukumusomesya “pakuti imilandu yawu-

tende bwesu yali pali wo.” Wo walipuminwe pakuti pakuwifya kwesu. Elode newantu wa-iyu waliwatongawile, kawili pakuwapama, waliwafwicile inguwo ikasicile, lomba ili waposela umuntinya wamyunga waliusindaile pamutwi wawo, tawawafwicile umuntinya we'golide wawa.

Waliwicile itete muminwe yawo iyakulwine, pamupunda wanankoli yawufumu, nawo nekwinamsiya pansu ukulukuwatongala nekuwapufya ati; “Mutende wemfumu yawaJuda!” Waliwasipile nemate, nekupokolola itete ilyamuminwe nekuwapama pamutwi. Lomba pakusila ukuwacitile'fyo fyonse waliwakulicile mukuwatalika.

Epowali awenzi awalukuliewa ati tuli waKlistu, tulatembela mumaCalici, tulaungana kwiTebulu lyaWasikulu, tulemba inyimbo syawaLesu, nanga'fyo pakuti pamucitilo yawo iwipile walukuwatalika waYesu awakupulusya liwili liwili, nekuwalasa muntiwi.

“Awakulawila kuli newo ati: Wasikulu! Wasikulu! tawali niwonse awakenjila muWufumu bwaKwiulu: sombi wenka awo awacita koti kufwaya kwaWatata awakwiulu.” (Matayo 7:21-27.)

Nakawili mucinsingwa ici tulisi ukuwona itumba lyandalama ilyakwe Juda uyo uwalowele Wasikulu Yesu nekuwola kundalama amakumi atatu, pakuti ukutemwa indalama kwalikete umutima nekupofola imilangwe yakwe. **Iminyololo, nenyale** nafimbi nafimbi ifili mucinsingwa ici, ifita newasilikani ewalukucita imilimo nafyo uwusiku uwo uwo wamwikete-mo Yesu. **Awasilikani** walukuteya **Ifipa** mukulekanya ifyakufwala fyaawaYesu ati wawone fika'fya fyakwe nani, koti nifyefyo ifyalembelwe mumaswi awaLesu ati: “Walukwawana nefyakufwala fyanji, popele pakuti pamwinjila wangi walukucite'cipa.” (Samo 22:18.) Walipokolwele fyonse kuli waYesu, sombi umwine walimukene ili wawile ati; “Tatulukufwaya uyu muntu ati atwikalike.”

Inya awantuni wonse walafwaya ukupoka amasyukonse kuli waLesu, imfula yonse, akasuwa konse, uwumi, sombi tawalukufwaya ukuliposa kuli wo nekukomekwa kukwikalika kwa'fyo nemafunde awaLesu wawa. Kuli wambi awenzi walukwe'fya ati waLesu ewelelele ukuwutucila-ko nekuwapapata pampindi yansonu napakusanga ifyakukatasya, epela.

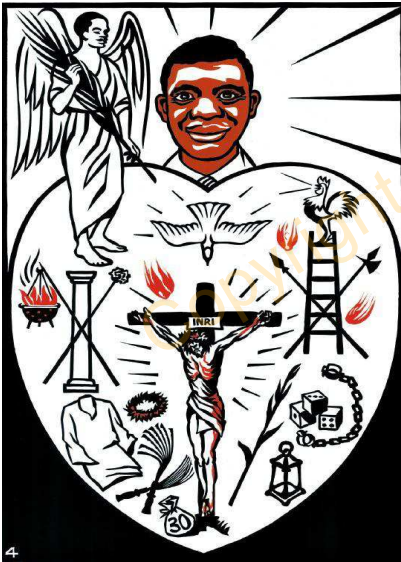
Kwifumo awasilikani waliwalasile waYesu muntiwi namumutima, “penka nemilopa nemenda alipulilele ukupukomoka.” (Yoane 19:33-37.)

Mulibwene naKombolwe mucinsingwa. Ili tangalila kombolwe, Petilo alikene Wasikulu Yesu litatu pamenso amupyunjisi umwanakasi, sombi panuma aliumfwile insoni isyawulanda nekulukulila neminsosi.

Tulitalicilwe
pamo nakwe
Klistu.

Ngatu-
fwe ku-
kuwi-
fya.

Uyo uwafwa
akakululwa ku-
kuwifya. Kani
wafwa kukuwifya
uli nemweo kuli
Lesu muli Yesu
Klistu.

UMUTIMA UPOSELWE KULI WALESA.
UTALICILWE NAWAKLISTU.

Kani weŵo ulukusumina waYesu pakanwa napafyakucita? Neli kani uli nensoni pamenso aŵantu nekuwulo'kusumina ati ulukumutemwa nekulonda waYesu?

WaYesu ati: “Uyo wonse ulukunsumina pamenso aŵantu, nanewo nkamumina uyo pamenso aŴatata aŵa-Kwiulu. Sombi uyo wonse ulukunšana pamenso aŵantu, nanewo nkamukana uyo pamenso aŴatata aŵaKwiulu”. (Matayo 10:32-33) Nakaŵili waYesu ati: Uyo utapinta umutaliko wakwe nekulukundonda newo, uyo telelwe newo. (Matayo 10:38.) Wasyucile aŵo aŵalukwimakana paCibwe, eŵaYesu Klistu.

ICINSIŃGWA CAŴUFISANU.

Ici cinsingwa cilukulanjisa umutima uswesiwe, uwami-siwe, wamuntu uwali wakuŵifya, pano alipulucile pakuti paŋkumbu neluse lwaŵaLesya ulufulile. Waŵa ŵukumo niŵanda yaŵaLesya yacine, umwakwikala waLesya Ŵawisi, neMwana neMupasi Uswetele, koti kulayana kwaŴasikulu Yesu Klistu ati, “Kani umuntu alukuntemwa, akalukwalama amasiwi anji: naŵo Ŵatata wakamutemwa; penka nafweŵo tukesa kuli ye nekulukwikele nakwe” (Yoane 14:23). WaLesya ŵalalemya, nekusyucisya, nekusuntula umuntu muli waYesu Klistu (Luku 1:52).

Umutima pano waŵa litempuli iyacine ilyaŵaLesya. Ukuŵifya kwatamfiwa. Tulukuŵona Umupasi Uswetele, Umupasi waŴucine walukwikala mumutima, apali inama isyamikoka namikoka akale, isyalukutumwa kuli Satana, wisi wakuŵepa konse. Umutima uwali apantu apakwikala ukukumbwa konse ukwamuŵili, ŵukumo waŵa mutima uwelelwe, uwaŵulombe, ulukwikata ifisepo ifiweme ifyaMupasi, koti ŵutemwe, ukusangalala, uŵutende, ukulicefya, ukuteko'-mutima, ukulelesa, ukuwama, ukutekanya, nekuliteka, neku-cetekelwa namuli fimbi fyonse ifyakutemwesya waLesya newantu. Pano umuntu uwakuŵe'fyo aŵa mutano uwikate'fisepo fyaMufaina Uwacine, — Ŵasikulu wesu Yesu Klistu. Iceŵo icalengesyey ye ukwikata ifisepo ifyo nipakuti alukwikala muli waKlistu, naŵaKlistu naŵo nemasiwi aŵo alukwikala muli ye. (Yoane 15:1-10). Pakuti aliisusiwe nekuŵatisiwa muMupasi Uswetele, aliŵele nemakosa akucila-po pakukumbwa kwamuŵili, nekwiŵiŵa ukutalika uŵuntu bwakale. Kumakosa aMupasi Uswetele alisi ukulukwenda muMupasi, nekuŵulo'kwenda koti munefu. Talukwikala nemweo kuli fyefyo ifi alukuŵona nemo, nekumfwa kumatwi, nekukumbwa kwamumuŵili, sombi kukucetekela eko alukwikala nemweo—

pakuti pakucetekela muli waKlistu ukulukucila-po pali fyonse. Ye alukukosiwa mukwikala kwakwe pakuti wukumo alikwete ukucetekela ukwakwisiwa cine cine ati waYesu wakabwela mukupoka awantu waŵo. Alukwikala muwutemwe bwaŵa-Lesa, uwikalilila.—

Tamwisi ati mweŵo liTempuli lyakwe Lesa, nakaŵili ati Umupasi waŵaLesu ulukwikala muli mweŵo.

1 Kolinto 3:16.

Uwutende newute-mweŵuliswile umu-tima wamuntu u-wasumine Umupasi Uswetele.

ITEMPULI LYAŴALESA.

“Wasyucile aŵo aŵali nemutima uswetele pakuti wakawawona waLesu.” (Matayo 5:8.) Imfumu Dafeti, nangaŵa yali nemaŵoni aenji nemakosa akulukucila-po patupondo tonse,

yalisiwile ati inkhondo yacine ili mumutima wa-iyoy, penka pakuti pali fyefyo yalitembele ati: “Mulengele muli newo umutima uswetele, mweŵaLesya; kawili mumbusisye umupasi ulungeme muli newo.” (Samo 51:10.) Tapali-po neli umoy uwisi ukuswesya umutima wakwe umwine, neli kulilengela umutima uswetele mukati muli ye, apakuwulo’kwisa kuli waLesya nemutima utowekele kunsoni pakuti pakuwifya kwakwe, nekulomba kuli waLesya ati wo wakauswesyo mutima wakwe, koti ifi acitile kuli Dafeti. **Icine waLesya walukufwaisya ukukulengela icintu kawukumo muli weŵo.** Tekwesya ukuwambika-po kumakosa owe, ukulungama kowe kuli koti fifusya, ifinunkile pamenso aŵaLesya. WaLesya walukufwaya ukukofwa-ko pakuti walilayene akale ati: Eli nkakusansa-po nemenda aswetele, naweŵo ukasweta, kufiwipile fyowe fyonse, nakufiwumbwawumbwa fyowe fyonse nkakuswesya. Umutima wawukumo kawili nkakupela, nemupasi uawukumo nkaŵika muli weŵo: nakaŵili nkafumya-mo mumunefu wowe umutima wamabwe, nkakupela umutima unacile. Kawili nkaŵika umupasi wanji muli weŵo, nekukulengesya ukulukwenda mumafunde anji, naweŵo ukalama ukusololola kwanji neku-kucita. (Esikieli 36:25-27.)

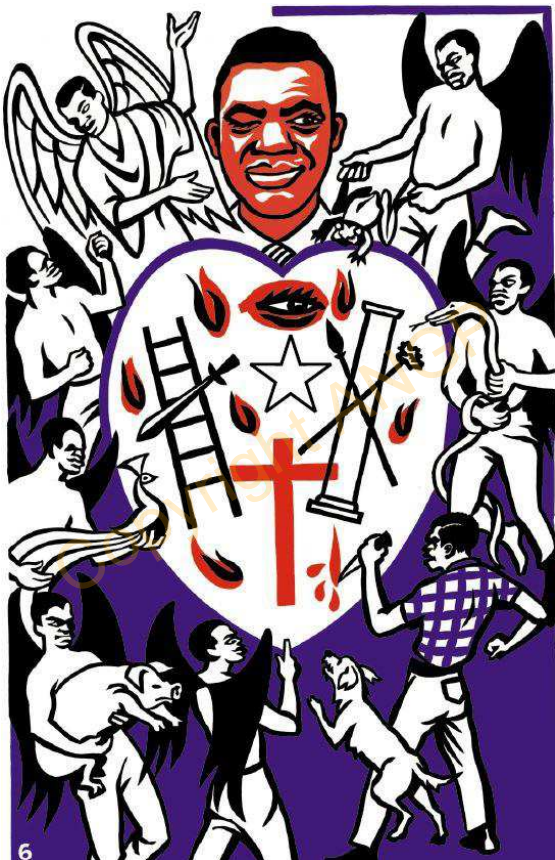
Ekuwulisisya kwakulayana kwaWukumo uku walayene waLesya nekukaka nemilopa yamwana wawo waYesu Klistu.

Mucinsingwa ici mungawona ati inkalamba yaŵaLesya yawoneka liwili. Inkalamba syaŵaLesya sili ikalicile mukulama awo awakapyana umweo wamuyayaya, nekulukuwasingulusya awo awamutina Lesya. (Samo 34:7; 91:11; Danyeli 6:22; Mat. 2:13; 13:29-30; 18:10; Ifyacitilwe 5:19; 12:7-10.)

Kanjumba naye alibwenekele mucinsingwa ici aliimakene apepi pepi kumutima, kulenga akawona injinjililo liwili umuai-kele akale. Pakuti pali fyefyo tulicenjesiwe kawili mukulukulanga-langa nekulukutembela, pakuti “akapondo kesu, Satana, koti ninkalamu ilukuwuluma, kalukwenda-enda, ili kafwaya uwakulya.” (1 Petilo 5:8.) Liwili liwili kalialucile koti ninkalamba yakutuwa, ilukutumpaika awalungeme awalukuwulo’ kucenenta nekulengesya amenso awo ukukumbwa ifintu fyacalo ifiwipile nefyawucencemesi fyonse, pambi pakuti pakucenjela kwakako nekwesya ukutumpaika newasalulwilwe. Sombi nangaŵefyo kani tumucicile kanjumba, eli akatufyuka. (Jakobi 4:7.)

ICINSIŃGWA ICAŴUFISANU NACIMO.

Ici cinsingwa cansoni, camuntu uwabwelele panuma. Ilinso limo lyatatika ukusiŵata, elyalangisya ati umwine atanta mufintu fyaŵaLesā, atatika ukusinsila mulwendo lwaŵu-Klistu bwakwe; nelinso limbi nalyo talikwete insoni, liluku-

UMUTIMA WAMUNTU ILI ULUKWESIWA.

cencentā nekutemucila ifyacalo. Ukutuŵa ukwali mumutima kwacepa, netwisiŵilo uto utwali-mo, utwalukulangisya ukusumina kwakwe ukwakusomena naŵaKlistu, kwanaka takwi-

makene bwino kuliwēyeme. Alisingulucilwe nefyakwesya talukuficicila tanjecine naye alukufisumina panini panini. Alekala ukukutika isiwi lyawaLesā, sombi alitaticile ukukutika uwakwesya ifi alukumweŵa nekulayana. Nangawē'fyo cipale acitampilila kuŵanda yaŵaLesā, ili alukufisa ukutumpaika kwakwe nemicitilo yakwe muni yamekalilo akupupa, koti nimucakufwala, kulenga aŵaŵyakwe neŵakwikalika tekuti ŵesiŵe; kansi umutima watanta kuli ŵaLesā, uŵutemwe ŵulifumine muli ye. Pano aliŵele nemitima iŵili, ili aluku-kanŵasima pansila siŵili. Alukupukuta nefyacalo, ili alukwesya ukutumpaika kuli ŵaLesā. Akaŵangawānga akali mumutima kaleka ukutuŵa, cimanga wakwe wanaka. Pano talukupinta umutaliko wakwe (ekukatasiwa kwakwe) ili aseka, sombi waŵa cipinto icilemene cikatesye. Ukucetekela kwakwe kwakukanŵasima, talukutembela kuli ŵaLesā, ye ati pape'ceŵo ifyakumutima; peŵka alukupela panini panini umupunda umwakwinjilila uyo uwakutumpaika ulukuŵelamina pesonde lyamutima. Alukusanŵalalila neŵantu ŵacalo ukucila napakuŵungana neŵenaKlistu.

Amekalilo aPikoko, kesiŵilo kakulitota, eatatika ukwinjila mumutima. Cipale aliluŵile-ko ati alipulucile pakuti paluse lweŵka, popele naye nekuŵa umwinaklistu uwakulisuntula. Alukutatika ukunwa panini ili ali mwiŵumba lyawa-mucalo, pakuti alukutina ukusekwa kumuŵyakwe — Satana alukutepeta ati nangawā wasumina limo tapali mulandu, ungakana pantanjile. Peŵka nemalangulusi aŵipile apakukumbwa nekwiŵa naSatana nekumutumpaika liŵili ati pape'ceŵo, ninani ungesiŵa kani waŵifya?

Icine tatwisi ukukanya ifyuni ifiŵipile nemalangulusi aŵipile ukupalala peulu pamitwi yesu, sombi tuli nemulandu kani tufisumine ukwikala nekucita ifinsa mumitima yesu neku-tonŵola imicitilo yaŵo iŵipile mukati kamitima yesu. Kani tusumine Satana ukwikata-ko kukanyansa kesu angapuilila ukwikata ukuŵoko nekutinta umuŵili wonse pamo nemupasi nekuufisya kucaka camulilo. Pakuti pali fyefyo ŵaLesā walukutucenjiesya limo ati fweŵasankwa nafweŵamoye tu-ŵutuke ukufuma kuŵucencemesi nafyonse ifiŵipile, mwafwa mwitatika ukupukuta nefyakuŵifya neli cimo, nangawā fikatutumpaike, ngasyani, tucenjele.

Ŵutucila kuli Yesu, uwisi ukukupulusya nekucila-po pali fyonse, nekukukosya mwingesa konalwa. ŴaYesu Wakupulusya, Ŵakucila-po.

Uyo umuntu, uubwene mucinsingwa alukulasa umutima neciswi, kesiwilo kawawo awatongala newalukucicila uwusambisi bawawaklistu. Kumini syawo isyakusensa, nemilimo iyakutongala walalasa nekusomesya imitima yawena Klistu. Lombo'mutima ulilekene, kumbi ukufwaya Lesa, kumbi nako nekufwaya icalo, tekuti wikale nekukosa. Alukutatika ukutina awantu ukucila napakutina waLesa, nakawili pakuti alukutina amasiwi awantu nefa wanggalukucita, alakomekwa kuwantu, nekutalamuka-ko kuli waLesa. Ukufitwa nekukalipa kulukuwoneka pampindi syansoni napakukatasiwa, penka kwainjila'kale mumutima. Iyo insoka iwipile iyalun'kumbwa, ilawoneka pakuwona ati wambi wesyuko nekupoka ifinji ukucila napali fyefyo ifi ulukupoka wewo, lomba ilakalawa nekwinjila mumutima kumpelo, kani ulukwisumina; nayo ingeswila iciwi icamumutima kuli ukufitwa nekulitota ati kwinjile.

Fyapepi ati ukutemwa kwandalama kungakalawa nekwinjila mumutima yesu, kani tatulukucenjele nekumfwa ukupingila kwaWasikulu Yesu ili alawile ati: "Mulukupembelela nekutembela mwijnjila mukwesiwa" (Matayo 26:41.) "Pakuti palifyefyo uyo ulukulanguluka ati ndimakene, ngacenjele engawa!" (1 Kol. 10:12.) Tungelelwa ukufwala ifyakulifunako fyonse ifyawaLesa, ati tukesiwe ukucicila ifyongola fyakwe Satana. (Efesa 6:11-18.)

ICINSINGWA ICAWUFISANU NAFIWILI.

Ici cinsingwa cilukulanjisa ifi uli umutima wamuntu uwabwalele' numa; uwasumine nekupoka ukutuwa kwaMupasi Uswetele, penka nekubwelela liwili kufintu fyakale. Nakawili cilukulanjisa ifi uli umutima wamuntu utanggalapila nekusumina kuli waLesa, nangawa'ti wucine eCewo Iciweme, alicyumfwile liwili liwili. Umutima wamuntu ulukukosyo'mutima ili alukulawila nawaLesa. Umutima wakuwe'fyo ukawipa nekuwipa nangawa umwine ulukwesya ukulilunjika. Ifya mulandu wamuntu uwabwelele liwili kufintu fyakale, waYesu awene walilawile ifyakupalanya ati: "Umupasi uwi-pile, ili wafumine mumuntu, ulapita apakuwula amenda, ili ufwaya-fwaya apakutisisya; penka ili tawabwene-po neli pamo, ulewa 'ti: nakubwelela kunanda yanji iyo iyi nafumine-mo. Lomba pakufika ulawona ipyanjilwe iyansikilwe. Penka nekuya, nekuwunganya imipasi imbi isanu naiwili iwipile iyakucila napawine; nayeyo nekwinjila-mo, nekulukwikele

mopele umo; lomba ukwikala kwamuntu uyo ukwakupela-ko, kulaŵa kuŵipile ukwakucila napali koko ukwakutanga.” (Luku 11:24-26.) “Sombi filiŵele kuli ŵo koti cindawindaŵi

**UMUNTU UWABWELELE' NUMA.
ASUMINA SATANA UKWINJILA
LIWILI MUMUTIMA, UKOSIWE.**

icacine ati: Imbwa ilabwelela kumiluko ya-iyo, nanyinaŵkumba uwasambile naye alabwelela kukulamba kwakwe ukwamumatipa.” (2 Petilo 2:22.)

Aya amasiwi alukweŵa icine ifyaŵele kumutima wamuntu uwabwecele'numa neli wakwe woyo uwakuŵifya utalapile nekusumina. Ukuŵifya nekutumpaika kwakuko kwainjila liŵili mumutima mukwikala nekwikalika.

Icine napamenso pakwe palanjisy a fi fyaiso'kwikala umutima. Umupasi Uswetele, uyo ciŵa utekenye, atamfiwa mumutima, pakuti ukuŵifya neMupasi Uswetele tawisi ukwikalapa mo.

Umutima tekuti uŵe impindi intu imo niŵanda yaŵa-Lesa nakaŵili licenŵo lyakwikala-mo Satana. Inkalamba, eSiwi lyawaLesi, ili ifuma-mo nensoni, ili itontomeka kunuma, kulenŵa ati uyo muntu angomfwe'nsoni nekusasa cipale, koti niuyu mwana uwaluŵile acitile, "pakufwayo'kwikuta ifipapwa ifyalukulya inŵanda: pakuti tapali-po umuntu uwakumupela. Sombi pakusinsimuka mumutima, alilaŵile ati: Inŵanda inŵanda kuli Watata inŵanda kuli ŵo ati, Tata naliŵifisy kwiulu napamenso enu; nsielwe ŵukumo ukwili-kwa ati mwana wenu." (Luku 15:18.) Sombi ŵawisi ili ŵabwene umwana ŵali nensoni ŵalukusasa, ŵalimufitulucile nekumupokelela liŵili namunŵanda.

Sombi mucinsingwa ici tapali-po akesiŵilo akansoni akakusasa pamenso, taalukwalulucila kuli ŵaLesi, taalukulomba ukufitulucilwa ili afukama pamakasa aŵaYesu Klistu. Cimanga wakwe waikala celele. Ali nematwi sombi taalukumfwa isiwi lyawaYesu ili ŵamukombetela ati bwela! Ali nemenso, sombi taalukuŵona icikanda icakuŵula pansu icili kuntanjile yakwe. Ye taalukumfwe'nsoni pakulukuŵifya-ŵifya. Satana alinjile mukwikaliko'mutima, alikele mukati pe'teŵe lyawufumu bwakwe. Cipale aciesya ukutumpaika aŵantu pakulukwisa mukuŵungana nafimbi nafimbi, sombi mukati "muliswile amafupa aŵafwile, nefiŵipile fyonse." (Matayo 23:27.)

Ŵawisi ŵawufi ŵalikele pamupunda waMupasi uwa-Ŵucine. Inama syonse, efyakuŵifya fyonse, sili neciŵanda imo imo kumo nemupasi uŵipile iflukwikalilila mumutima. Nangawa umuntu umwine angatota ukukakululwa kutulwani uto utulukumukatasya tekuti esiŵe, tuli mukacile pano. Umuntu uwakupufye'funde lyakwe Mose alafwa ukwakuŵule'inŵanda pamboni siŵili kani situ. Mulukulanguluka ati akebwa ati welelwe umulandu wasyani uwakucilo'kusomena, umuntu uwanyantile-po paMwana waŵaLesi, nekweŵa ati cinangwa imilopa iyakulayana muli yiŵi emo aswesiwe-mo, nekupufya Umupasi waluse? (Ebeya 10:28-29; 2 Petilo 2:1-14.)

Kani icinsingwa ici cililingene nafyefyo ifili mumutima woŵe, wemukwasu, kolilila kuli ŵaLesā nekulombe'ṅkumbu, wikokola. "Ŵo ŵalisi ukupulusya icinenene," nakaŵili ŵali nemakosa nemutima uwakufwaya ukufitulucila ifyaku-ŵifya fyonse, kani wise kuli ŵo nemutima utoŵekele kunsoni pakuti pakuŵifya koŵe nekusasa icine. Ŵo ŵalisi ukukaka Satana nemaŵumba onse amfinsi nekufifumya mumutima woŵe, kani umusumine ukucite'fyo. Kawisa kuli ŵo koti niulya uwamanata uwaisile kuli ŵaYesu nekulaŵila ati: "Kani mulukufwaya mulisi ukumposesya ifilonda." Kumfwa ŵaYesu ati: "Ndukufwaya, uswete, fipole." (Mako 1:40-41.) Sombi kani ucikosya umutima, nekutemwa imfinsi ukucila napakutuŵa kwaŵaLesā, tapali impulucilo, tapali ukofwa-ko, pakuti ulukusalulule'mfwa pamupunda wamweo — "pakuti ukulambulwa kwakuŵifya nimfwa." (Loma 6:23.)

ICINSIṄGWA CAŴUFISANU-NAFITATU.

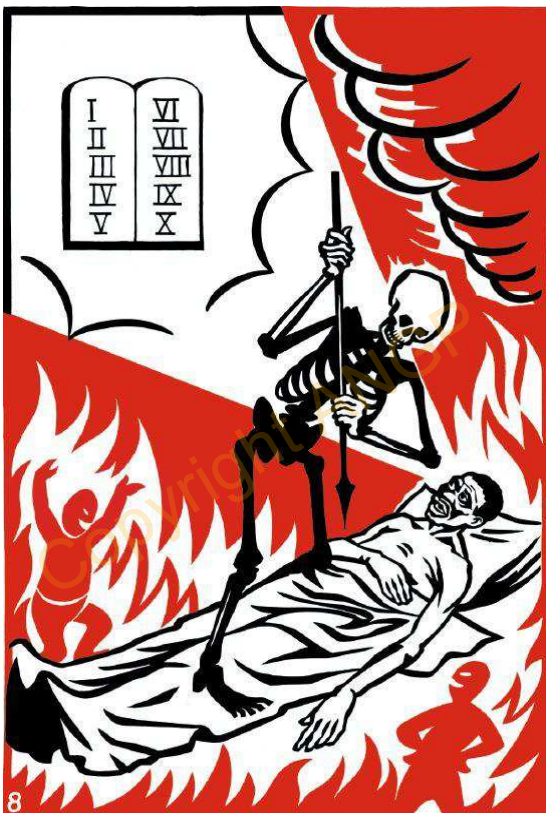
Mucinsingwa ici tulukuŵona umuntu uwakuŵifya, uwa-kokwele ukuliposa kuli ŵaLesā neli uwabwelele'numa, ili apalamina ukufwa. Cipale umuŵili uli nemisongo nekusomena ukwakuti, nemutima uliswile nemwenso.

Imfwa (amafupa) yaisa apakuŵulo'kucetekela apaku-ŵulo'kufwaikwa. Ifyakusangalasya ifyakutumpaika ifyafya-kuŵifya filipitilile, tafikwete insangalasi ŵukumo; amalambulo apali fyefyo, alukutambicilwa, teti ukane. Ukukululuka ukwamucaka camulilo kwaikata. Nangaŵa alukufwaya uku-tembela, tesi-po, pakuti alikene uŵutemwe bwaŵaLesā neku-lukupufya Uwakupulusya impindi iyakuti uŵutali. Aŵaŵya-kwe ŵalukutina ukupalamina kuŵulo bwakwe, pakuti taŵa-kwete amasiwi akumusangalasya ŵukumo, taŵesi ukumofwa-ko. Amaŵoni ayo anoṅkele taesi ukutalimfya umweo wakwe, neli kupulusya umupasi, nelikunasya ukusomenwa ukuli mumutima, aya. Tesi ukusiṅkamika amalangulusi pali ŵaLesā pakuti Satana alukwafulunganya.

Fyonse'fyo ifi atemenwe nekutangala nafyo akale, filu-kumutongala, filukumuseka. Alukutatika ukwisiŵa icine ati: "Ukuponena-mo muminwe yaŵaLesā wamweo cakutino'-kwakuti." (Ebeya 10:31.) Alicetekele ati angesiŵa kambi kasuŵa ukwansika bwino umutima kuli ŵaLesā, neli paku-palamino'kufwa, sombi ŵukumo aŵona ati impindi yapita, tekuti esiŵe ukusasa nekulapila. Aŵenji makosa ŵalapwala-mucilwa nemfwa, tekuti ŵaŵone impindi iyakufwaya-fwaya

waLesa neli kwalulula imitima. Pakuti pali fyefyo ukwelelwa ukumufwaya-fwaya waLesa wukumo wuno ili waciwonwa.

Iyo imbifi ilukufwa iyakene uluse ne wutemwe bwa wa-Lesa, tailukumfwa amasiwi akwisangalasya ampulucilo, sombi yapangilwa ukukutika isiwi lyamusololwesi ati, "Fuma-

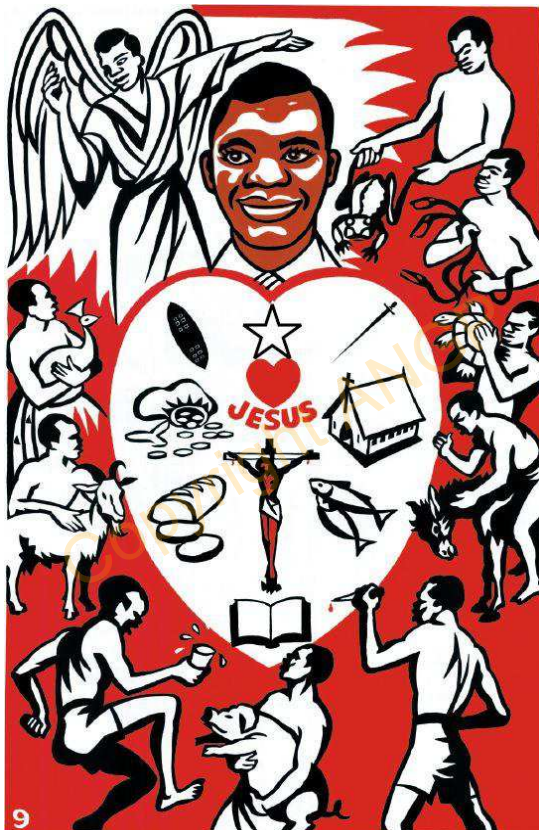
IMBIFI ISININWF.

Ebeya 9:27.

po pali ne wo weufingilwe, uye kucaka-camulilo ukuncilwe limo pakuti pali Satana nenkalamba syakwe" (Matayo 25:41.) Pakuti "ifyaansincilwe ati awantu walukufwa limo, lomba epakusololola." (Ebeya 9:27.)

ICINSINGWA ICAWUFISANU NAFINE.

Ecinsingwa camwina Muklistu ukosele mumutima nangawa ifyakwesya filukumusiniḡkiswa talukufisumina sombi alukukoselela mukucetekela kwakwe nekucila-po pali fyonse

UMUTIMA WAKUCETEKELWA, WAKUCILA-PO.

ukufikila kwakupela-ko kwamweo pakuti pamakosa aḡa-Yesu.

Aliinjile mukuwutuka munsila yaŵaLesā, nekulukuwutuka nemutimanteka, ukuwulo'kusyolokela kulwine neli kucipiko sombi alukusinjamana "kuli ŵaYesu aŵalengesye ukukuwaminisya ukucetekela kwesu." (Ebeya 12:1-2.)

Satana neŵumba lyakwe lyonse ili ŵasinguluka umutima uwakucetekela ili alukwesya ukupasusya umwana waŵaLesā, sombi taisiŵile-po ukumutumpaika. Ukulitota, ukutemwa kwandalama, ciŵanda caŵucencemesi, nafimbi ifinji filipalenyē mufinsingwa.

Pamupunda wancense tulukuŵona ati nimbongolo yamupyana, pakuti ukuwifya kulafisama ili kufwite fimbi nekuliilika isina limbi. Sombi nangaŵe'fyo umwinaKlistu ulukulangalanga alapulilila ukukwisiŵa nangaŵa kulifiseme nekwesya ukutumpaika pakulukupempela, neli kulesa koti ninjalamba yakatuŵa, pakuti Isiwi IyaŵaLesā pamo neMupasi waŴucine alukutanjilila kuli ŵucine ŵonse.

Kumo nenama mulisi ukuŵona umuntu ili asyana nekulukwikete muminwe injkomeci yafyakunwa mukwesya umwinaKlistu nefintu fyacalo. Sombi ifyo tafikwete iceŵo nemuntu uwaliposele kuli ŵaLesā, pakuti tangebene alifwile pamo naŵaKlistu kufyakuwifya nakufintu fyacalo. Umbi umuntu mucinsingwa alukulasa umwinaKlistu nempoko. Ukulawila ifiwipile, ukubwelela inuma, ukutongala nekupingila ukwakufuma kuŵapate waŵaLesā, icine mutunwa twaŵaŵo aŵalukulieŵa ati tuli ŵenaKlistu, liŵili liŵili filalasa nekusomesya umutima wamuntu umwinaKlistu umwinenene. Sombi nangaŵe'fyo alifwile kuli fyefyo fyonse ifi ŵalukulaŵila aŵantu, pakuti alukucetekela tangebene ifi ŵalukulaŵila waLesā.

Alukwanuka-ko kumasiwi ayo ŵalawile ŵaYesu ati, "Mulisyucile pakulukumutongalaleni aŵantu nekumukululusyeni, nekumufumbucileni pakuti pali neŵo. Sangalaleni nekulukusemba ukwakuti pakuti ukulambulwa kwenu kwakwiula kukulu." (Matayo 5:11-12.)

Ukuwifya, umunefu (ewemwine) naSatana, walukwesya impindi yonse ukulekanya umwinaKlistu neŵutemwe bwaŵaLesā. Sombi umwinaKlistu ili alukutota nekusemba ukwakuti angalaŵila ati: "Mbaninani ukatulekanya neŵutemwe bwaŵaKlistu? Kani kukululuka, kani ninsoni, kani kupenga, kani ninsala, kani ŵusakula, kani censka, kani nimpoko?" (Loma 8:35.) "Koku: sombi mufintu ifyo fyonse tulisucile ukwakucila lukoso, pakuti pali wojo uwatutemenwe."

(Loma 8:37.) Pakuti alifwite ifyakulifuna-ko ifyaŵaLesā alisi ukwimakana nekuŵulo'kutesiwa pakasuŵa akawipile, nekucila-po pafyakwesya fyonse pakati pamakosa aŵaYesu Klistu, wacilile-po pafyakukatasya nefyakwesya fyonse ati muli ŵo nafweŵo tungesiŵa ukucila-po nekufika-ko kumuntinya waŵuleme.

Akawangawanga akacimanga wakwe kasasamucile, katuwile. Umutima wakwe uliswile nekucetekela nekwisusiwa neMupasi Uswetele. Inkalamba yakwe ili peulu pali ye, eMasiwi aŵaLesā, ili ilukumwanusya-ko ifyakulayana kwamakweŵo ukwapelwa kuli ŵaŵo aŵakoselela nekucila-po ukufika nakukupela-ko. "Uyo ukacila-po nkamupela ukulya ifyapaMuti-wamweo, ulukumena mukati mwiŵala lwaŵaLesā." "Uyo ukacila-po takawipa kumfwa yaŵusiŵili." "Uyo ukacila-po nkamupela ukulya amana afisilwe, kawili nkamupele'bwe ilituwile napebwe'lyo napo nesina lwaŵukumo ililembelwe.

"Popele uyo ukacila-po, nawoyo ukalukulame'milimo yanji ukufika nakukupela-ko, nkamupelo'ŵukulu." "Uyo ukacila-po ewopele akafwikwa nefyakufwala ifituwile, popele nsikasimanganya'sina lyakwe mwibuku lyamweo neli kusimanganya konse, sombi nkasuminina isina lyakwe pamenso aŴatata napamenso ankalamba syaŵo." " Uyo ukacila-po, nkamwalula lupanda ulwamwitempuli lyawaLesā wanji, popele tatukafuma mulya liŵili." "Uyo ukacila-po nkamupela ukwikala nanewo petewe lyanji, koti nifyopele'fyo ifinacilile nanewo nekulukwikala naŴatata petewe lyawo." (Ukufisulula 2:7,11,17,26; 3:5,12,21.)

Itumba lyandalama iliceneme lilukulanjisyā ati temutima wenka sombi nendalama syakwe syaitululwa muceni caŵaLesā. Kesiŵilo ati talukuposaila uŵuŵoni bwakwe pali finaŋgwa, sombi tanje cine alukuŵofwa-ko aŵapengele, nekuposa kuli ŵaLesā isyape'kumi, nesyamilambu, nafyonse ifi akwete filukupyunjila ŵaLesā mukuŵaletela uŵuleme.

Siŋkwa nemasawī kesiŵilo ati ye umwine alukulya ifielelwe fyeŋka, talukuliŵifya nefyakunwa ifiŵilile, neli ifintu ifiŵipile, nefinani ififwile pakufipoto' mukosi, nemilopa, neli fyakulya fimbi ifitafielelwe. Kawili talukuposaila indalama syakwe mukwikala kwaŵungwa, neli kuŵifya umuŵili wakwe umwine uuli litempuli lyawaLesā. Pakuti pali fyefyo tapepa fwaka neluŵangula neli fimbi fyonse, neli kupoka umuti uwisi ukuŵifya umuŵili, sombi alalya ifyakulya ifielelwe ifiswetele ifisi

ukuleta amakosa aelelwe. Umutima wakwe ewaŵa niŵanda yetembelo, naye nekulukutampilila kumapempelo nemucinsi, nanŵaŵa nimfula, neli impepo neli syani, alukuya lukoso mukucindika Lesa. Alatemwa ukutembela nekulukwambala naŵaLesa nanŵaŵa nikumulenda waŵaLesa, neli nikunanda yakwe umwine pamo neŵakasi neŵana, neli pakuliŵela enka kucipinda pakuti aliisi ati umwinaKlistu tekuti ekale nemweo uwacine apakuŵulo'kwambala naŵaLesa mwitembelo.

Ibuku ilifungulwilwe kesiŵilo ati iBaibolo (amasiwi aŵa-Lesa) lili apaswetele kuli ye, alalipenda nekulipendulula insiku syonse, ili alukuŵa nemanu nemakosa, nemweo nekutuŵa, inya nemaŵoni aenji. Lyaŵa ninyale kumakosa akwe nempoko mumwinwe iyakwiŵa ukucila-po patupondo. Fyakulya fyakwe fyamweo insiku nansiku kumutima wakwe, kaŵili nemenda akutamfya icilaka; musambilo umwakusamba nekuliswesya; cilolelo icakulitamba nekwiŵa ifi ali. Alatotakupinta umutaliko (efyakukatasya fyonse) pakuti aliisi ati aliŵusiwe kumweo waŵukumo pamo naŵaKlistu, ye aluku-fwaya-fwaya ifintu fyakwiulu, ifyamuyayaya, ifi tafiŵonwa nemenso. Aliliansicile limo ukukumana naŵaLesa; ali koti muti ulimbilwe kumbali yamenda; ulukwikata ifisepo pampindi ya-uo; koti mutano uwamfaina uwine, ili ulukwikata ifisepo ifinji. Takwete umwenso neli kutina pakulanguluke'mfwa, ukufuma kumpindi iyo iyi Umupasi Uswetele waliiswisye umutima neŵutemwe bwaŵaLesa uŵuwaminine.

ICINSIJGWA CE'KUMI.

Pakwiso'kufwa alilangulucile ati ŵaYesu alilaŵile ati; "Neŵo eneKuŵuka eneMweo; uyo ulukupema-mo muli neŵo, nanŵaŵa ati akafwe akalukuli nemweo. Nawoyo wonse ulukwikala muli neŵo nekulukupema-mo muli neŵo, takafwapo insiku syonse lukoso." (Yoane 11:25-26.) "Uyo ulukumfwisya amasiwi anji, nekupema-mo muli ŵaŵo aŵantumine, uyo euli nemweo uwamuyayaya, naye takesa kusininwa-po, sombi afuma-mo mumfwa, ainjila mumweo." (Yoane 5:24.) Imfwa tailukutinisya neli kukululusya umwinaKlistu. "Imfwa ilimininwe kukucilo'ŵukali." Wemfwa! Mbo'luŵola lowe luli kulipi? Wemfwa! Mbo' kucilo' ŵukali kowe kuli kulipi? — Tulukutota ŵaLesa ulukutupela fweŵo ukucilo'ŵukali, pakuti pali Ŵasikulu Yesu Klistu." (1 Kolinto 15:54-57.)

Umuntu uwaikela nekulukwenda naŵaLesu, takwete ukutine' mfwa. Pakufika impindi yakwe iyakufuma-po pacalo capansi, alukuya ili asema, koti nifyopele'fyo Paulu alaŵile ati: "Ndukufwaisya ukukakuluka nekulukuli naŵaKlistu; pakuti ifyo fliweme ukucilo'kwakuti" (Filipoi 1:23.)

WASYUCILE AŴO AŴALUKUFWILA
MULI WASYIKULU.

UmwinaKlistu alukukaŵila ukuŵona pamenso paŵa-
Yesu, uyo uwamufwilile nekumuluŵula pamutaliko. Kaŵili

Umupasi Uswetele alukumwanusya ambi amasiwi aŵaYesu ati: “Ilemuka imitima yenu, mulukucetekela muli ŵaLesā mucetekele namuli neŵo. Muṅanda yaŵatata muli apakwikala apenji — Ŋkabwela mukumupokeni kuli neŵo nemwine, ati apo apankalukwikala neŵo, namweŵo mukalukwikala.” (Yoane 14:1-4.)

“Ifintu ifyo ifitalyabwene ilinso, ifitakwaumfwile ukutwi, ifitafyaninine pamutima wamuntunsi, ifintu ifyo ifiaŵansicile ŵaLesā aŵo aŵamutemwa.” (1 Kolinto 2:9.)

Tapali-po umulaka mucalo capansi neli amasiwi aelwele ukuŵulisisya ifyaŵuleme bwamipunda iyi iyakwiulu iyaŵansicilwe aŵo aŵamucalo capansi aŵalukwenda mumakosa aŵasikulu Yesu Klistu.

Pamupunda wamafupa (imfwa) pali bwenekele inṅkalamba yaŵaLesā pacinsingwa cimo icakupela-ko. Ilipembelele ati ikapinta umupasi ulungeme kuli ŵaLesā uku afumine. Umupasi nemutima ulikakulwilwe kufikako ifyalukumukaka mumuŵili uwamunefu, penṅka filukuya kuntiŵi yakwe woyo uwatemenwe umutima, uyo ualukupyunjila pacalo capansi.

Ukusekela ukukulu kuli mupembelele pamenso aŵaLesā, uko akomfwa amasiwi aŵasikulu ŵakwe akutota ati: “Wacita bwino, uli muntu uweme ucetekelwe — injila mukutemwa kwaŵawisokulu.” (Matayo 25:21.) Satana takwete uŵukulu pali ye ŵukumo neli panini insiku syonse, pakuti “imfwa yaŵaswetele ŵaŵo yamakweŵo apatali pamenso aŵaYawe.” (Samo 116:15.) Popele naliuṁfwile isiwi ilyakufuma kwiulu ilyakulaŵila kuli neŵo ati: Ulembe ati: Aŵasyucile aŵafŵile aŵakufwila muli ŵasikulu ukufuma kuli ŵuŵuno ŵukumo. Umupasi ati: Cine, ati ŵakalukutusya kukupyunga kwaŵo; pakuti imilimo yaŵo ilaŵalonda.” (Ukufisulula 14:13)

Wemukwasu, weulukupenda ibuku ili “Cilolelo camutima” tulukufwasya ati ŵaLesā ŵakakofwa-ko ukuliposa kuli ŵo ŵakutemenwe, pakuti ŵalukukukombetela ŵukumo ati: “Wemwana wanji mpele umutima woŵe.” (Ifisimpi 23:26.) Wise kuli ŵaYesu nekuŵapela umutima woŵe ati ŵakawalula uwaŵukumo nekuŵika-mo umupasi uweme uwaŵukumo. Tekutumpaikwa kumutima woŵe uwaŵungwa ati ulonde koti kufwaya kwaowo, pakuti “uyo upema-mo mumutima wakwe umwine kangulungulu: sombi aŵantu ŵonse uwenda nemano eukapuluka.” (Ifisimpi 28:26.) Fileke ifyakuŵifya fyowe nekwikatisya ifilungeme, pakuti “ukulambulwa kwakuŵifya nimfwa, sombi impese yaŵaLesā iyakupa lukoso mweo uwa-

muyayaya muli waKlistu Yesu Wasikulu wesu.” (Loma 6:23.)

Nawewo wewaliposele akale kuli waLesu, wikatisye ukucetekela kowe newutemwe uwuli muli waYesu Klistu, pakuti pali fyefyo ifi aewele Paulu ati: “ndimwisi uyo uncetekela, nekulukandicila ati ali nemakosa akulame’ci namupele ukufika nakukasuwa-ko.” (2 Timote 1:12.) Ulukuli iwaka mukucetekela ukuswetele, kotembela mumakosa aMupasi Uswetele, ulilame muwutemwe bwaLesu, ili ulukotontomeka kuli waYesu, eNsila, eWucine, eMweo, ewopele Wasikulu ukabwela bwangu mukupoka awakwe. — Imfumu yamfumu syonse, Wasikulu waWasikulu.

“Popele kuli woyo uwisi ukumulameni mwingesa ukulutula, nekumwikalikeneni pamenso awuleme bwaŵo, muli wakuwule’milandu mukusemba ukwakuti uwukulu, kuli waLesu, uyo uli enka, uwakutupulusya wesu, muli Klistu Yesu Wasikulu wesu, bwikale uwuleme newufumu, newukulu nemakosa, lomba tasingatatika impindi, nawukumo wuno, nensiku syonse syamuyayaya. Amenii.” (Juda 24-25.)

INSILA YAKUPULUCILA-MO.

“Pakuti isiwi lyaLesu lili nemweo, lilasantuka, litwile ukwakucila napampoko syonse isipinika kuwili.” (Awaebeya 4:12.)

Isiwi lyanji... talikabwela lukoso kuli newo, sombi likakonsye’fyo ifi mfwaya, nakuwili likasyuka muli ceco ilyatumikwa kuli newo. (Yisaya 55:11.)

“Ukwifununa amasiwi enu kulapelo’ kutuwa.” (Amasamo 119:130.)

Fwense koti nimbelele tuliluwile; fwense umo umo twalia-lulucile munsila syesu syesu. (Yisaya 53:6.)

WaYawe kwiulu walilolesye pansu pawana wawantunsi, ati kani pali awamano awalukuwapensela waLesu; wonse pamo waliwele uwuwi; tapali-po ucite’fiweme, neli umo. (Amasamo 14:2,3.)

Pakuti awantu wonse waliwifisye, nekulukupelela pawuleme bwaLesu. (Awaloma 3:10,17,18,23.)

Sombi amalembo alifundicile ifintu fyonse ukufikomeka kukuwifya. (Awagalatiya 3:22.)

Pakuti waLesā walitemenwe awantu wonse ukwakuti, fyopele filya waliposele Umwana wawo uwali wenka, ati awantu wonse ulukupema-mo muliwo takonalwa, yo; sombi ati akalukuli neMweo uwamuyayaya. (Yoane 3:16.)

Muli fifi emo bwabwenekele uwutemwe bwaLesā, ati waLesā walitumine Umwana wawo uwali wenka mucalo capansi, ati tukekale nemweo pakuti paliwo. Muli fifi emuli uwutemwe, tepakuti twaliwatemenwe waLesā, tau, sombi pakuti walitutemenwe; nekutuma Umwana wawo miluwulo pakuwifya kwesu. (1 Yoane 4:9-10.)

WaKlistu walitufwilile ifyakuwifya fyesu koti malembo. (1 Kolinto 15:3.)

WaYesu walilawile kuli wo ati: Newo eneMwembesi Uweme: Umwembesi Uweme alauposo'mweo wakwe pakuti pambelele . . . . . nasimbi imbelele ndinasyo, isi tasili syamucipate'co, isyo nasyo ningalonganisya, penka sikalukumfwa isiwi lyanji; lomba likekala litanga limo, nemwembesi umo. (Yoane 10:7,11,16.)

Sombi waKlistu lomba waliwucile pawafwile, waliwele wamutulu wawawo awali mutulo twamfwa. Popele pakuti mumuntunsi mwalisile'mfwa, mumuntunsi kawili mwalisile nekuwuka kwaawafwile. Pakuti koti nifyopele'fyo ifiwafwa wonse muli Adama, fyopele' fyo muli waKlistu emo wakapata-tamuka wonse. (1 Kolinto 15:20-22.)

Ncite syani ati mpuluke? . . . . . Ulukupema-mo muli Wasikulu Yesu eli ukapuluka. (Ifyacitilwe 16:30-31.)

Pakuti pali fyefyo, lapileni, mwaluluke, ati ifyakuwifya fyenu fisimangane. (Ifyacitilwe 3:19.)

Lapileni nekuwatisiwa mweo mwense mwisina lyaWa-Yesu Klistu ukwakulekelela ifyakuwifya fyenu; eli mukapoka impese yaMupasi Uswetele. (Ifyacitilwe 2:38.)

Kani tufisulule ukuwifya kwesu, wali wakucetekelwa walungeme, ati wakafitulucile ukuwifya kwesu, nekuswesya kukusendama konse. (1 Yoane 1:9.)

Pakuti nikuluse mwapulucile pakuti pakucetekela; kawili uko takufumine kuli mweo mwevene, koku; nimpese iyafumine kuli waLesā. (Awaefesa 2:8.)

Penka uyo wakwisa kuli newo, nsikamutamfya-po neli limo. (Yoane 6:37.)

Pakuti milopa eilamwina pakuti pamutima. (LyaWale-fai 17:11.)

Pakuti palifyefyo kani umuntu ali muli waKlistu, cilengelwe waŵukumo; ifintu fyakale filipitilile; wona! fyonse filiwele fyaŵukumo. (2 Aŵakolinto 5:17.)

Penka waYesu walilawile . . . ati: Aŵantu wonse, ulukufwayo' kundonda neŵo, ngalikanye, apinte umutaliko wakwe, ulukundonda. (Matayo 16:24.)

Pakuti pali fyefyo mweŵakwasu, muŵe wakosele, wakuwulo'kwisiwa ukutesiwa, wafulile nemilimo yaWasikulu insiku syonse, wakwisiwa ati ukukatala kwenu takuli kwalukoso muli Wasikulu (1 Aŵakolinto 15:58.)

Pakuti kuli mweŵo kwalipelwe lukoso pakuti pali waKlistu, ukucetekela muliwo kwenka, teko, sombi nekusomenwa kawili pakuti pali wo. (Aŵafilipoi 1:29.)

Sombi kani musomenwe pakuti pakulungama, mulisyucile: tekutina . . . . neli kuwamba mumitima (1 Petilo 3:14.)

Kani mutongalwe pakuti pesina lyawaKlistu, mulisyucile; pakuti Umupasi waŵuleme newawaLesu ulekala pali mweŵo. (1 Petilo 4:14.)

Neŵo nine waYawe Lesu woŵe . . . Tekwikala naŵalesa wambi pamense anji. Tekuliwasila utuluwi, neli fyakupalana nefyakwiulu, neli fyapacalo capansi, nefyamumenda amunsi mucalo; tekuti winamisye kulifyo neli kufipyungila, tau; pakuti neŵo newaYesu ndiwaLesu wacikani. (Ukufuma 20:2-5.)

Pakuti walesa waŵantu fiwumbwawumbwa wonse: sombi niwaYawe euwalengele amaulu. (Amasamo 96:5.)

Tulisi ati ifiwumbwawumbwa fyonse neli cimo tacikele icine mucalo capansi, nakaŵili ati tapali waLesu wambi, epowali wamo wenka. (1 Kolino 8:4.)

Ekowali waLesu wamo wenka, Wawisifwe, kuliwo eko fyafumine ifintu fyonse, pakuti paliwo epo twikele fweŵo; naWasikulu wamo wenka, waYesu Klistu muliwo emofili ifintu fyonse, nafweŵo muliwo emotuli. (1 Kolinto 8:6.)

NawaYesu walilawile ati: Fuma-po Satana! pakuti fililembelwe ati: Ulukucindika Wasikulu Lesu woŵe, kawili ulukuwapyungila wo wenka. (Matayo 4:10.)

Pakuti pali fyefyo ipayeni ifyamilimo fyenu ifyapansi, uŵucencemesi, nefiŵipile, nekutemucila ukuŵipile, nekufwaisya ifiŵipile, nekukumbwa ukuli ukupupe 'fiŵumbwaŵumbwa: pakuti pali fyefyo palesa uŵukali bwaŵaLesapaŵana ŵakupulaisya. (Aŵakolosai 3:5-6.)

Tukaluŵuke syani, kani tulukupufya ukupuluka ukukulu ukwakuŵe'fyo? (Aŵaebeya 2:3.)

Uyo ulukupema-mo muMwano'yo euli neMweo uwamuyayaya; sombi uyo utasumino 'Mwana takaŵona-po Umweo, sombi uŵukali bwaŵaLesapaŵalukwikala paliye. (Yoane 3:36.)

Mbaninani uwamucenjesyeni ati muŵutuke ukupuluka kuŵukali uŵukesa? (Luku 3:7.)

Uyo ukacila-po eukapyane' fintu fyonse; nanewo ŵkalukuli niŵaLesapaŵa, naŵo ŵkalukuli mwana wanji. Sombi aŵamwenso, neŵakuŵulo' kucetekela, neŵakunekasya mumitima, neŵakwipaya ŵantu, neŵacencemesi, nemfwiti, neŵakupupe' fiŵumbwaŵumbwa, neŵakuŵepa ŵonse, mwaŵo mukalukuli mucisiŵa icilukwaka umulilo nemabwe amulilo; ico nimfwa yaŵu-siŵili. (Ukufisulula 21:7-8.)

Popele ŵaLesapaŵaŵutende ŵakamonala bwanġu Satana pansipaŵamakasa enu. (Aŵaloma 16:20.)

Nekulukuŵatota Ŵawisifwe, . . . aŵatupulwisye muŵukulu bwamfinsi, nekutwalwila kuŵufumu bwaMwana waŵutemwe bwaŵo (Aŵakolosai 1:12,13.)

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas orações.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la littérature évangélique, des livres et des traités en plus de 538 langues, écrivez à:

Para obter gratuitamente a literatura evangélica, livros e folhetos em mais de 538 línguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de littérature évangélique financée de dons
Missão de literatura Evangélica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)